

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravljanje mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Ilustrati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat " 15 "
za trikrat " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 23 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Zveza slovenskih katoličanov v Ameriki.

(Poročilo iz Amerike. — Radi vojnih razmer zakasnelo došlo.)

Dne 11. avgusta t. l. se je ustanovila v Čikagu »Zveza slovenskih katoličanov v Ameriki« z namenom, da združi vse dobromisleče rojake križem Združenih držav v obrambo svete katoliške vere.

Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki je povabila, ko je imela svoj II. letni občni zbor, tudi vse zavedne katoliške lajke v dvorano oo. Pavlistov, naj bi tudi oni prišli skupaj na posvetovanje, naj bi razmotrivali naše obstoječe žalostne verske in gnotne razmere in potem sklepali, kako bi se temu zlu odpomogli, kako bi se ustavilo pogubonosno delovanje nasprotnikov, kako bi se poživila med nami slovenska verskonarodna zavest, kako bi se razdvojenost naše vrste zopet zbrala in združila v eno celoto, v skupno vojsko za skupne cilje.

Celi dan od 10. ure dopoldne do zvečer do pol sedme je zborovala Zveza slovenskih duhovnikov in se posvetovala za skupne cilje. Še predno se je pa končalo to delo, začeli so prihajati možje na zborovanje, tako da je predsednik Rev. Kompare pred časom zaključil zborovanje in pustil, da se nekatere stvari uredi še posebej pismenim potom.

Točno ob 8. uri pa je nastopil Rev. J. Kompare, predsednik Zveze slovenskih duhovnikov, in v prisrčnih, izbranih, samo njemu lastnih besedah pozdravil navzoče. »Srce mora boleti vsakega zavednega slovenskega ameriškega rodoljuba,« je nekako dejal, »ko s paznim očesom motri prežalostne razmere med našim slovenskim delavstvom. Sovražnik dela besno. Nasprotni listi bruhaajo sovraštvo in strup do vere. Verni, pošteni naši slovenski možje so nezdrženi, razdvojeni. Vsi mirno gledajo, kaj se godi. Sovražnik nasprotno se združuje v klube, snuje časnike, snuje klube, snuje jednote ter v ostudni gonji blati vero, blati cerkev, sramoti verske resnice, tepta v blato vse, kar je katoliškemu Slovincu milega in draga. Zato je v resnici že skrajni čas, da se slovenski možje sami zjedinijo, da se zavedo svoje dolžnosti, se združijo in združeni zakličejo sovražniku: do tu in ne več dalje! Zato prisrčno pozdravljam vas, možje, v imenu duhovske zveze in se vam iskreno zahvaljujem za to, da ste prišli. Tisoči vernih src se danes ozirajo v vas, čakajoč varstva, brambe in pomoči! Možje, kličem vam torej: na delo, ker resni so dnovi!

Zato je sedaj prišel čas, da pridete na dan slovenski lajki in se v bran postavite za svojo vero in svoj narod.«

Burno odobravanje je sledilo tem besedam.

Za predsednika shoda je bil soglasno izvoljen naš dični rodoljub g. Josip Dunda, ki je burno pozdravljen zasedel svoje častno mesto; zapisnikarjem shoda pa Rev. A. Sojar.

Gospod predsednik Dunda se zahvali za izkazano mu zaupanje in enako v svojem imenu prav prisrčno pozdravlja navzoče zborovalce: Res skrajni čas je že bil, da so se sešli k današnjemu sestanku. Vse meje dostojnosti in dopuščenege so naši sovragi prekorčili. Kaj bomo mi slovenski možje res tolike mevrže, da bomo vse to mirno gledali in roke križem držali? Da, čas je, da vstanemo tudi mi lajki kot en mož in se postavimo v bran za svojo vero. Ne, vera je naša, mi je ne damo ne duhovnikom, še manj pa našim nasprotnikom, da bi jo sramotili in smešili.

Burno odobravanje je sledilo temu govoru.

Nato je bila sprejeta resolucija, s katero so se vsi navzoči izrekli za to

organizacijo in s tem k nji pristopili, in to je bil oni slovenski trenotek, ko je bila rojena naša nova organizacija: Zveza slovenskih katoličanov v Ameriki.

Nato so bila predložena pravila, o katerih se je skoro vsaka točka dobro prevdarila in potem potrdila. Pravila so nasnovana po pravilih enakih organizacij tujih narodnosti, zlasti po pravilih slovaškega »Sdruženia Slovenskyh Katolikov« in nemškega Central-Vereine.

Med debato glede pravil, v katero so posegli skoro vsi navzoči, smo čuli krasne besede. Ne, ni med nami še vse izgubljeno! Še imamo mož, ki se zavedajo svojih dolžnosti, ki so katoliški ne samo po starih, temveč tudi po srcu in prepričanju.

Krasne besede smo tako čuli od g. dr. Seliškara, ki je zlasti bodril navzoče, da pustimo na stran vse polovičarstvo. »Ne sedimo na fencu,« je dejal, »temveč pojdemo ali v hišo ali pa ven. Polovičarstvo je največje zlo med nami! Ali bomo eno ali drugo!«

Dr. M. J. Ivec je kazal zlasti na veliko potrebo katoliškega tiska. Tu moramo biti vse bolj živahni, požrtvovalni. Vsi moramo na delo.

Navdušene orjaške besede našega prvaka g. Ant. Nemanicha so naredile globok vtis: »Sram bi me moralo biti moje žene, mojih otrok, ako bi jaz kot njih oče, oziroma mož, pozabil na svojo vero. Od svojega očeta sem podedoval sveto vero kot njegov najdražji zaklad, in sicer zato, da ga dam svojemu sinu tudi jaz kot svojo najdražjo dedščino! Večna sramota mi, ako bi jaz sedaj ta zaklad zapravil in ga ukradel svojim otrokom.« V resnici krasne besede. Dal je tudi za celo leto Zvezi prostor v »Amerikanskem Slovincu« brezplačno za oglašanje društvenih zadev.

Gospod Zalar, glavni tajnik K. S. K. J., je povdarjal, da treba zlasti sedaj pri konvenciji odločno nastopiti in jo rešiti kot našo edino kat. Jednoto iz krepijev sovraga, ki že dolgo nanjo preži. Zeli tudi, da bi slovenska duhovščina zmiraj nastopala edina in složna in združena.

Pri volitvi je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik dr. Jakob Seliškar, St. Clair Ave, Cleveland, O; podpredsednik g. Josip Dunda, bančni uradnik, Joliet, Ill.; tajnik in duhovni vodja rev. Kazimir Zakrajšek, 21 Nassau Ave, Brooklyn, N. Y.; blagajnik dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.; odborniki mr. J. Stefanič, Bradley, Ill.; mr. Fr. Nemanich, Joliet, Ill.; rev. Jakob Černe, Sheboygan, Wis.

Čas in kraj prihodnje konvencije se bo določil pozneje in se glavnemu uradu prepušča v odločitev.

Nato je predsednik shoda, gosp. J. Dunda, zaključil velepomembno zborovanje, ki, kakor upamo, bo obrodilo stoterer sad med nami ameriški Slovinci.

Tako se je končalo to zborovanje »Zveze slovenskih katoličanov v Ameriki«. Sedaj je pa na vas, ameriški Slovinci, da pokažete, ali ste možje, ali ste zavedni katoličani. Dolžnost vas veže, da se postavite v bran za vaše najdražje svetinje. Dnevi so resni, vse se organizira, v času bojov in vojske smo. Vsak rojak se mora priznati k svoji zastavi! Ne pozabite, da je vera ne stvar duhovnikov, da je duhovnik samo služabnik vere, ampak da je vera stvar vaša, stvar vašega srca.

Pozdravljena nova naša organizacija »Zveza slovenskih katoličanov v Ameriki«! Bog te naj blagoslovi na priprošnje slovanskih naših apostolov sv. Cirila in Metoda, te naj podpira ter vodi od uspeha do uspeha za blagor našega milega slovenskega naroda v Ameriki!

Gospodarstvo nevtralnih držav in vojna.

Vojna ne nalaga ogromnih žrtev samo vojujočim se državam, marveč trpe veliko škodo tudi nevtralne države, katerih gospodarstvo je ponekod naravnost v živo zadeto. Celo taka vele-vlast, kakor so Zedinjene države Severne Amerike, se je nedavno čutila prisiljeno izjaviti, da evropska vojna ne uničuje samo njene zunanje trgovine, marveč ovira tudi njeno notranjo trgovino ter razkraja denarne razmere. Pa še drugače trpi v svojem gospodarstvu škodo. Že minule dni smo priobčili poseben članek o »bombažni vojni«, ki pojasnjuje, kako silno so Zedinjene države prizadete po angleški odredbi, da je bombaž smatrati za kontrebando. Amerikancem bodo ostale velikanske zaloge bombaža in ko bo zrela prihodnja letina, bodo cene bombaža padle na nič. Ko so se bile nekoč začasa angleške kraljice Viktorije nakopičile silne množine ovčje volne in pritiskale na cene, so si Angleži pomagali na ta način, da so velik del volne pogreznili v morje. Isto so baje nedavno na Grškem napravili s korintami. Tega sredstva se bodo morali poslužiti tudi Amerikanci s svojim bombažem.

Braziljska vlada je doprinesla velike žrtve, da je spravila cene za kavo, ki je njeno glavno izvozno blago, na primerno višino. Neglede na to, da je izvoz kave iz Brazilije vsled angleškega brodovja nemogoče, leži v Rotterdamu en milijon vreč kave, ki je ni mogoče odposlati, ker je kava proglašena za vojno kontrebando. Vse težavno delo braziljske vlade za uveljavljanje kavnih cen je sedaj v nevarnosti, da se zruši v nič. Razen Brazilije so pri tem prizadete tudi srednje ameriške države. Isto velja glede kakava. Argentinijska izvažna v Evropo zelo veliko ovčje volne. Danes tega ne more več. Tudi njen izvoz mesa in žita gotovo zelo trpi. Iz tega vidimo, da je vsled vojne cela južna in srednja Amerika gospodarsko močno ogrožena. Vse te države so dolžne Evropi in najbrže ne bodo v stanu izpolniti svojih finančnih obveznosti nasproti njej. Pomanjkanje kupčije in padanje cen gloje gospodarsko moč teh držav.

V Evropi je Rumunija, ki začenja neprijetno čutiti vojno sosedstvo. Rumunski petrolej je šel preje na Francosko; odkar so pa Dardanele zaprte, je ta promet odpadel. Sicer se pa odškoduje v Nemčiji, kamor sedaj pošilja svoj petrolej, katerega je Nemčija prej dobivala iz Amerike. Nizozemska je morala iz ozirov na svojo nevtralnost opustiti velik del svoje trgovine z Nemčijo. S tem ni prizadeta le Holandija sama, marveč tudi njene kolonije. Navnotako trpe škodo tudi Švedska, Norveška in Danska. Anglija je proglasila železo za kontrebando ter s tem preprečila švedski izvoz železnih rud. Obenem so prizadete tudi Norveška, Španija in Združene države, ki so izvažale železne rude na Nemško. — Grčija ne more izvažati korint in Kitajska ne čaja. Glavna proizvajalca pesnega sladkorja, Avstrija in Nemčija, ne moreta izvažati. Konsumenti nevtralnih držav bodo sicer mogli dobiti surovi sladkor, ki pa po količini ne bo zadostoval potrebam, vsled česar bodo sladkorne cene poskočile. V prvi vrsti velja to za Združene države, ki so največji sladkorni konsument. Pa tudi Anglija, ki je bila navajena na cen sladkor, bo morala plačevati višje cene.

A tudi ne glede na te neposredne gospodarske in trgovinske — politične ovire morajo nevtralne države nositi velika vojna bremena. Tako stane n. pr. Švico njena mobilizacija v varstvo nevtralnosti 250 milijonov frankov ter mora iskati posojila. V enakem položaju se nahajajo Švedska, Norveška in Danska, ki tudi potrebujejo posojila. Toda

kje dobiti denar? Vse velike borze so zaprte in tudi najbogatejše dežele danes niso voljne izposojati denar.

Iz vsega tega sledi, da današnja svetovna vojna res zasluži to ime, ker jo cel svet čuti. To nam pa tudi kaže, da ima človeštvo vsevкупne interese in da je najdragocenejša reč na svetu: mir.

Pregled vojnih dogodkov

od 16. do 23. oktobra 1914.

Južno bojišče. Ker so se Srbi zadnje čase hvalili z nekaterimi »zmagami«, so 19. oktobra te »zmage« z Dunaja uradno naslednje pojasnili:

1. Pri Kurjačičih so naše čete v polnem redu izpraznile nekoliko utrjene ozemlja, ker je Drina izstopila in preplavila navedeni prostor. Sovražnik na to izpraznitve ni imel nobenega vpliva in se ni pokazal. 2. Na grebenu Gučvo se sploh skoro vsak dan vrše boji, ker smo z nasprotniki v neposredni bližini. Te boje, ki so malenkostnega pomena, izzivajo enkrat naše čete, enkrat Srbi. Dalje proti jugu so Srbi izvršili velik napad z artiljerijo, a so jih naše čete krvavo vrgle nazaj. 3. Na Romanji planini (vzhodno od Sarajeva) naše čete trebijo zadnje srbske vpadnike; 12. in 13. oktobra so razpršile in pognale nazaj 3-4 srbske bataljone in vjele mnogo srbskih častnikov in vojakov. To se poroča uradno. Glasom zagrebških časopisov so pa naše čete te dni po krvavih tridnevni bojih osvojile celo Jagodino planino, ki leži med Drino in Krupnjem in je bila ena najmočnejših srbskih brambnih točk.

Na Jadranskem morju ni bilo velikih dogodkov; 17. oktobra se je južno od D' Ostra vršil spopad med nekaterimi našimi torpednimi in podmorskimi čolni in francosko križarko »Waldeck-Rousseau«. Škode nismo imeli nobene. Francozi so obstreljevali tudi tamošnji svetilnik, a poskodovali so samo galerijo kroga svetilnika. Pojavilo se je še par francoskih ladij, ki so se pa pred našimi podmorskimi čolni hitro umaknile. — 13. oktobra zjutraj so naši torpedni čolni pripluli v barsko (črnogorsko) luko in razstrelili skladišča in nalozene železniške vozove.

Na severnem bojišču smo sijajno napredovali; začnimo na jugovzhodu. V neprestanih bojih so naše čete tirale ruske oddelke, ki so bili udri na Ogrsko čez Körösmež, nazaj proti Karpatom in čeznje; naše čete so za Rusi prodrele tudi v Bukovino in zasedle polagoma vse kraje do Sereia, ki so ga tudi zavzele. Od tu je šlo dalje proti bukovinskemu glavnemu mestu Černovicam, kamor so prišle naše čete 22. t. m. dopoldne. Rusi so bili mesto že preje zapustili. Bukovina je torej zopet naša. Proti severozapadu, na Galiciskem, so naše čete že vseskoz pognale Ruse čez Karpate in jih tirajo proti severu. Te dni so naše čete osvojile zadnji prelaz čez Karpate, ki so ga še imeli Rusi — Jablanico. Čez Körösmež, ki so ga naše čete zasedle, smo prodrli v Rafailow in preganjamo Ruse neprestano dalje. Od Toronye in Wyszkowa so naše čete že prodrele do Bolechowa in stopile v stik s četami, ki so čez beskidski prelaz, Tucholko, Skole in Synowucko prodrele do Strija in ga zavzele. Trdovratnejše se branijo Rusi na črti San — Stari Sambor, kjer so se močno udrti ter se vrše pravi trdnjavijski boji; naše čete si morajo proti ruskim utrdbam delati okope. Ljudi boji se vrše na črti Stari Sambor — Medyka (Medyka leži veliko kilometrov vzhodno od Przemysla) za tamošnje višine ter zlasti vzhodno od Chirowa v dolini reke Strwiaz. Kljub obupnemu ruskemu odporu zavzemajo naše čete višino za višino, med katerimi je najvažnejša višina Magiera (severno od reke Strwiaz). Ta višina je bila velika ovira za naše prodiranje; 18. oktobra so jo končno naše čete iztrgale Rusom iz rok. Rusi so potem napegnili vse sile, da bi se višine zopet polastili, a vsi njihovi protinapadi so bili krvavo odbiti. Vrhutega so se naše čete polastile nadaljne istotako važne »drevesne višine« pri Tyskowicah. — Trdnjava Przemysl je slejkoprej svobodna in se vrše boji že daleč onkraj nje. Od Przemysla proti severu tvori mejo med našo in rusko fronto reka San; vendar so pa naše čete že tudi tod prodrele deloma proti vzhodu, in sicer so pri Jaroslavu prekorčile San in odbile vse ruske protinapade.

Na Ruskem-Poljskem tvori mejo med avstrijsko-nemško fronto reka Visla, in sicer od Sano-vega izliva vanjo (na galiski meji) proti Ivanogrodu in odtod do Varšave in Novo Georgijevska. Za to trdnjavsko črto drže sedaj naše zavezniške armade Ruse zaprte. Ruski izpadi pri Koziencih (Ivanogrod) in iz Varšave so bili krvavo odbiti in Rusi pogani nazaj. — Od Bialle sem (Vzhodna Pruska) preganjajo Nemci Ruse proti Osowiecu.

Na nemško-francoskem-belgijskem bojišču se nahaja sedaj bojno težišče odločno na zapadu ob severnomorski in rokavski obali. Zaseduje ostanki belgijsko-angleške armade so Nemci zavzeli Gent, Erügge in Ostende. Sovražnik je zbral svoje moči na črti Nieupoort—Ypern—Lille, kjer se sedaj vrše hudi boji, katerih se z morske strani udeležujejo tudi angleški monitorji. Nemci počasi, a stalno napredujejo. Posebno trdovratni so boji, ki se vrše v ozemlju reke Iser. — Ponovni napadi francoskega levega krila na nemško desno krilo (približna črta Lille — Douai — Arras — Albert — Roye—Noyon) so bili zmagovito odbiti. Na ostali francosko-nemški bojni črti se ni pripetilo nič posebnega. Le Francozi so zopet doživeli krvav poraz južno od Thiaucourta (vzhodno od St. Mihiela), ko so napadli tamošnje višine.

Vojna na morjih. V Severnem morju je nemški torpedni čoln potopil angleško oklepno križarko »Hawke«; posadka je imela 400 mož, od ka-

terih so rešili komaj četrtino. — 17. oktobra popoldne je angleška križarka »Undaunted« ob nizozemskem obrežju po hudem boju potopila štiri nemške torpedne čolne. — 18. oktobra so Nemci v severnomorskem zalivu uničili en angleški podmorski čoln. — Rusija je z minami zaprla Rigo in Finski zaliv.

Kolonije. V Kiaučanskem zalivu je 17. oktobra japonska križarka »Takatsiho« zadela na nemško mino in se potopila. — Kiaučau je civilno prebivalstvo zapustilo. — Japonci imajo v rokah celo šantungsko železnico.

Na zrakoplovu nad francoskim brodomjem pri Koloru.

Fotograf Jožef Amigo je bil kot stražmojster pridružen kot črnovojnik hidroplanskemu oddelku trdnjavske artiljerije. Kakor poročajo cenzurirani listi, so dobili njegovi znanci v Velikem Varaždinu sledeče cenzurirano pismo: Kumbor, Kotsorska Boka, 10. oktobra. Obvestiti vas moram o zanimivi stvari, o kateri dovoljuje pisati tudi naša stroga cenzura. 4. oktobra ob šestih zjutraj je poročal naš opazovalni stražnik, da se bližajo sovražnikove ladje. Navajeni smo že, da se navadno približajo francoske ladje ob nedeljah zjutraj Punt d'Ostro in da obstreljujejo obalne baterije. Z njihovimi negotovimi streli se jim je dozda le posrečilo, da so provzročili škodo le med ribami. Naša artiljerija je pa neki francoski ladji napravila veliko luknjo. Zdaj so, četudi je bila nedelja, pluli le mimo Boke v smeri proti Dubrovniku. Ukazalo se nam je, da naj poletimo v zrak. Na hidroplanu sva se nahajala dva: naš izborni pilot c. in kr. linijski ladinski poročnik Hugo Ockermüller in jaz. V približno 15 minutah sva letela že 1000 metrov nad Punt d'Ostrom. Bril je nekoliko mrzel veter, a bilo je to ugodno, ker sva se lahko hitro dvigala kvišku, kar je bilo za naju največje važnosti. S svojima izbornima daljnogledoma sva videla daleč v Hercegovino, kjer pokrivajo gore sneg. Medtem sva priletela na odprto morje. Aeroid je že kazal višino 1200 metrov. Vse je bilo mirno, nobene ladje ne vidiva. Čez nekaj časa vidiva, kako da se bliža neka trgovska ladja pristanišču v Baru, a to naju ni zanimalo, ker nama je bilo ukazano, da naj opazujeva francoske ladje in naj jih fotografirava. Ko letava tri četrt ure, se približava Dubrovniku. V razdalji dveh do treh morskih milj od slikovitega otoka Lakrome vidiva pet do šest sivih pik in slab dim. Vijak je čudovito deloval. Hitro se približava sivim pikam. Razvije se pod najimi očmi popolnoma nevarno lepa slika. Letava že v višini 1600 metrov nad francoskimi ladjami.

Pod nama plavajo mogočne trdnjave na morju v raznih oblikah v sledeči vrsti: 11 linijskih ladij sledi druga drugi v obliki kroga s težkimi topovi, deset oklopnih križark v strelski črti v razdalji približno dveh morskih milj; od teh ladij na desni 9 torpednih rušilcev in lahka hitra križarka, ki smo jo že prej zapazili in ki mogoče straži pred Boko. Medtem pripravim fotografski aparat; čez nekaj minut so fotografirane vse ladje. Medtem ko kolikor morem hitro fotografiram, čutiva močan zračni pritisk in več sunkov; s svojim daljnogledom vidim v svoje veliko začudenje — ker radi ropanja našega vijaka se nič ne čuje — da so pričele vse ladje obstreljevati naš aparat. Tudi pilot zapazi nevarnost, delati prične z dvigalnim krmilom in hitro sva izven nevarnosti. V višini 1900 metrov se sučeva v krogih in pol ure letava naravnost nad sovražnikovimi ladjami.

Sovražnik je bil prisiljen, da je ustavil ogenj, ker s svojimi topovi ni mogel streljati v strelnem kotu 85 do 90 stopinj. V najino veliko začudenje vidiva nekaj družega. Ko so si dale ladje običajna znamenja, ladje hitro izginijo v smeri proti otoku Visu. Niso mogle prenesti, da plavava nad njimi, ker so slutili bombe, dasi sva bila le s fotografskim aparatom preskrbljena. Približa se že 11. ura in hitro se bližava Boki. Solnce nas je čudovito ogrevalo. Vidiva Punta d'Ostro; po nevarnem a lepem poletu se spustiva v naš hangar.

Delovanje naše vojne mornarice.

O zadnjih operacijah naše vojne mornarice pri otvorju in pri Baru poroča Wolffov urad iz Rima: »Giornale d'Italia« poroča iz Bara: 17. t. m. popoldne je pripeljal v Bar francoski parnik »Liamone« municijo za težke topove in za aeroplane. Ko so izkrcavali blago, se je pripeljal v zraku neki avstrijski aeroplan, iz katerega sta bili vrženi dve bombi, ki pa nista napravili nobene škode. Ko je zahajalo solnce, se je francoska ladja odpeljala iz varnostnih razlogov na široko morje; neki avstrijski aeroplan je vdgel nanjo še dve bombi in puščico dinamita, a brez škode. Dne 18. t. m. se je pa podvzelo podjetje, ki

se mora smatrati glede na bližino francoskega brodomja zelo drzno. Ob 3. uri 35 minut zjutraj sta zapustili dve avstrijski ladji Kotsorski zaliv, vdrli sta z ugasnjenimi luči v pristanišče Bor in ga silovito obstreljevali, da uničita skladišča v pristanišču; odpeljali sta se nepoškodovani v Punta d'Ostro.

Iz pisem naših junakov.

Pismo slovenskega vjetnika iz Rusije. Gospod učitelj Jožef Toroš, rezervni častnik 47. pešpolka, je pisal dne 12. septembra svoji soprogi v Črniče pismo, ki je došlo 18. oktobra. Iz pisma posnemamo:

»Preljuba! Upam, da ste Ti in otroci zdravi. Poslal sem Ti en telegram ter dvoje pisem. Ker so bila pisma slovenska, menim, da jih nisi dobila. Jaz sem lahko ranjen v Rusiji. Gre mi že dobro in hodim na sprehod. Takoj ko bo mir sklenjen, se zopet vrnem domov. Ne delaj si skrbi. Zelo dobro sem preskrbljen. Vsi so z nami zelo ljubeznjivi, vsako željo nam izpolnijo. — Piši mi takoj, toda nemško... Pismo, ki mi pišeš, pošlji v Trst na ameriški konzulat s prošnjo, da se pošlje ameriškemu poslanstvu v Petrograd. To se zgodi, da svoje pismo daš v večjo kuverto. Na pismo ni treba znamke. Prosim, piši kmalu, sem vedno zelo v skrbeh. Vedno mislim na Vas vse... Zelo želim domov. Hvali Boga, da me je ohranil pri življenju.«

Kaj piše slovenski rojak iz Antwerpna?

Pri naših »motorjih« (motorne baterije) služi tudi nečak č. g. kurata v Šteferjanu. Te dni je pisal ta vojak svojem stricu tudi to-le: »Hvala Vam za ponudbo zimske spodnje obleke in denarja; tega mi ne manjka, le cigaret nimam vselej. Dobro mi gre, zdrav sem, — pa grozote vojske nikdar ne pozabim. Oh! kako se zemlja trese, ko zažgemo naše motorje. Več ustnemo, ako Bog da, da se vrnem domov. Molite zame in pozdravite moje dobre, predobre stariše. Rožni venec, katerega ste mi dali, tudi imam. Z Bogom!«

Poročila iz Srema.

Srem prost sovražnika.

Proti trdovratno razširjenim vestem, po katerih naj bi v novjšem času Srbi zopet vpadli v Srem in da bi se posebno v Bežaniji pri Zemunu nahajal srbski bataljon v močnih zavarovalnih jarkih, dobivamo od kompetentne strani poročilo, da so take vrste vesti brez vsake podlage. Bežanija je kakor tudi ostali del ogrskega Srema že zdavnaj popolnoma očiščen sovražnika. Na naših tleh se ne nahaja niti en srbski vojak. Naša ofenziva — kakor se nam poroča od zelo dobro informirane strani — popolnoma dobro napreduje.

Poroča se nam tudi, da občine Jarak v Sremu ni več. Cela vas je popolnoma uničena in od nje ni nobenega sledu.

»Srbski dom« v Mitrovici je svoječasno vsled srbskega bombardiranja največ pretrpel. Poslopje je popolnoma uničeno. Grškopravoslavna cerkvena občina v Mitrovici se je pri zidanju tega doma zavezala, da bode plačevala anuitete hipoteknega posojila, ki je bilo vzeto pri »Srbski banki« v Zagrebu, v višini 12.000 K letno. Tega poročstva sedaj imenovana korporacija ne more izvršiti. Celo stvar bo morala sedaj na kakšen način rešiti »Srbska banka« v Zagrebu.

Princ Jurij »sremski kralj«.

Graški listi poročajo iz Srema: Svetovna povestnica še ni videla takega kronanja, kakršno se je izvedlo 14. septembra v mali sremski občini Dobanovica, kjer je princa Gjorgja kronal neki dolgobradi srbski pop za sremskega kralja. 12. septembra so došli Srbi v dotično malo vas, 14. septembra zjutraj so obvestili prebivalstvo, da se zgodi opoldne velik dogodek. Govorilo se je, da pride kralj Jurij, ki se zahvali prebivalstvu, ker je tako zvesto Veliki Srbiji. Kralja Petra ni bilo. Opoldne se zbere srbsko prebivalstvo pred cerkvijo, ki so jo obdajali srbski vojaki. Pred cerkev se ob 11. uri popoldne pripelje avtomobil, iz katerega izstopi srbski princ Jurij v popolni paradni obleki. Reklo se je, da prihaja iz Zemuna. Poleg njega je sedel bradat častnik, baje vojvoda Putnik. Srbski vojaki so ustrelili, ko je princ stopil iz avtomobila; osem mladih, belo oblečenih deklic je potresalo cvetlice na poti in v cerkvi. Pred cerkvijo je čakal občinski notar princa, se mu globoko klanjal in mu ponudil sremsko kraljestvo. V cerkvi je sprejel Jurija pop, ki ga je poskropil z blagoslovljeno vodo, ga mazilil na tilniku in blagoslovil sremskega kralja. Ceremonija je trajala pol ure, ves čas so

pred cerkvijo streljali srbski vojaki. Ko se je kronanje končalo, se je podalo prebivalstvo na trg, kjer je »mladi kralj« med živio-klici govoril: »Srečen sem, ker vidim udanost svojega ljudstva. Vrednega se hočem izkazati na prestolu Srema in bom med svojim vladanjem delal le za ljudstvo. Prišli smo, da svoje s silo nam odvzeto ljudstvo osvobodimo in je obogatimo. Zahvaljujem se za zaupanje in za zvestobo svojega ljudstva.« — Princ je rabil nato drastične izraze in je bil precej surov. Za sremskega guvernerja je takoj imenoval obhinskega notarja. Ob 12. uri je zopet zasedel avtomobil in se je vrnil v Zemun. Notar je pričel takoj sremsko gubernijo organizirati. V gubernijski svet je imenoval dva moža. Čez dva dni se je izvedelo, da so pognali naši vojaki Srbe nazaj v Srbijo. Pop, notar in gubernijski svet je pobegnul v Belgrad, kjer še zdaj čakajo, kdaj da se povrnejo s svojo gubernijo, osem belo oblečenih deklic so pa zaprli v trdnjavo Petrovaradin.

Črnogorci in Srbi zopet v Iridnevem boju poraženi.

Dunaj, 24. oktobra. (Kor. ur.) Uradno se 23. oktobra razglašajo: Močne srbske in črnogorske sile, ki so svojčas vdrle po južnovzhodnih krajih, kjer ni bilo naših čet, v vzhodno Bosno, in jo z neukročeno tolpo plenečih in morečih četašev nadlegovale, so bile 22. t. m. po tridnevih ljutih bojih v prostoru ob obeh straneh ceste Mokro—Rogatica poražene in prisiljene, da so se morale hitro umakniti. Podrobnosti tega boja, v katerem so se borile naše čete nemerno hrabro in so vrgle sovražnika ponovno za bajonetom iz utrjenih postojank, ki so ležale ena za drugo, se radi nadaljnje akcije, ki se je uvedla, pridržimo bodočemu poročilu.

Potiorek, fcm.

Naš aeroplan nad Lovčenom. — Naše brodomje bombardiralo Lovčen.

Zagreb. Avstroogrski aeroplan s strojno puško je dne 17. t. m. prišel nad Lovčen, napadel radiotelegrafsko postajo in en črnogorski bataljon. Pri tem je bilo ranjenih nekaj črnogorskih vojakov.

Tudi avstroogrsko brodomje je krepko bombardiralo Lovčen.

Srbi priznavajo svoje poraze.

Sarajevo, 23. oktobra. »Hrvatski Dnevnik« poroča: Med tem ko se srbsko časopisje trudi, da bi prikrilo srbske

poraze, priznavajo srbski vjetniki, da se Srbi v begu umikajo pred našimi četami in da se je tudi 4. divizija decimirana vrnila v Srbijo. Vjeti srbski vojak Miloš Nikolić v Sarajevu pripoveduje o tem: Bilo je v bojih za Višegrad, kjer so imeli Srbi dobre pozicije v betonskih okopih. Napadi so bili krvavi in strašni; na obeh straneh so se borili z zaničevanjem smrti. Srbske izgube so silne. Tudi Avstrijec je veliko padlo, toda Srbov je padlo tri- do štirikrat več. Četudi smo Srbi imeli boljše postojanke, so Avstrijci napadali kakor levi in najljubši jim je bil juriš, ki je v naših vrstah povzročil vselej grozovit nered. Avstro-ogrška armada izborno strelja, potem sledi juriš, med katerim smo se morali korak za korakom umikati iz naših postojank, puščajoči v okopih cele gomile mrtvih. Veselje do juriša avstrijskih čet vzbuja med Srbi silen strah. Komaj se zasliši »Ura!« in »Naprej!«, že pomečejo Srbi orožje proč in beže čez drn in strn ali se pa udajo. Najslabši so v tem oziru »bugaraši«, to je Bolgari iz nove Srbije, ki se le neradi bore v srbskih vrstah. Srbska armada je v splošnem še izza balkanskih vojn oslabilena in sita bojov. Častniki to jako dobro vedo ter stoje sedaj vedno za fronto, medtem ko so v balkanskih vojnah vedno šli pred moštvom kot voditelji; ako častniki opazijo, da se kdo med moštvom obotavlja ali hoče nazaj, ga takoj ustrelje z revolverjem.

Belgrad kup razvalin?

Posebni poročevalec »Timesa«, ki je obiskal Srbijo, poroča, da je Belgrad le še kup razvalin.

Srbi zapustili dva albanska kraja.

Drač, 20. oktobra. Ko so Epiroti zasedli Berat, so tudi Srbi zavzeli s posadko v Ohridi vasi Starovo in Pogradec ob južnozpadni obali Ohridskega jezera, in sicer, kakor so izjavili, da ščitijo ono mirno prebivalstvo albanskega ozemlja, ki pripada glasom londonske pogodbe Srbiji, pred prestopki Epirotov, ki bi utegnili svojo okupacijo tudi razširiti. Ko se je vrnil Essad paša in se polastil albanske vlade, se je položaj spremenil, kajti on hoče razviti načrt, čegar uresničenje namerava zagotoviti Albaniji neodvisnost. Essad paša je torej zahteval od balkanskih držav, da spoštujejo londonsko konferenco, ki je ustvarila Albanijo. Vsled tega je Essad paša na eni strani odposlal Muso efendija, da požene Epirote s silo iz dežele, na drugi strani pa že uvedel diplomatično pogajanje pri srbski vladi, ki so imeli gori navedeni uspeh. Pogradec in Starovo pripadata torej sedaj zopet Albaniji.

Zmaga avstrijskih čet pri Ivangorodu. — Due ruski diviziji poraženi. — 4600 Rusov ujetih. — Hudi boji ob spodnjem teku reke San. — Bitke za Varšavo in nemško prodiranje v guberniji Suwalki.

Naš napad na utrjene ruske postojanke na črti Medyka—Stary-Sambor napreduje. Podvratstvo naše infantrije, ki je zasedla višine na straneh Mizynieca, so lahko spravili naprej tudi našo težko artiljerijo, ki je deloma ostala še v dolini reke Wiar, in jo postavili na ugodne postojanke, odkoder lahko z uspehom bruha svoj morilni ogenj na sovražnike.

Ob spodnjem Sanu so se zadnje dni vršili hudi boji. Rusi se nahajajo v močno utrjenih pozicijah na vzhodnem bregu reke San. Našim četam se je pač posrečilo pri Jaroslavu in na nekaterih drugih točkah prekoračiti reko, ob spodnjem teku Sane so se pa temu postavile nasproti velike težave. Reka San je zelo narasla, stalnih prehodov pa ni. Naše čete bi bilo treba prepeljati čez reko ali pa postaviti vojaške mostove. To bi pa zahtevalo ogromnih človeških žrtev. Zato je poveljnik teh čet napravil drugače. Pomaknil je svoje čete, ki so bile tik ob reki, nazaj, da bi Rusi mislili, da smo se pričeli umikati. Res so Rusi takoj nato zapustili svoje utrdbе in prišli po hitro postavljenih mostovih čez reko.

Ko je bilo že dovolj Rusov na zahodnem bregu, so jih naše čete nepričakovano napadle. Rusi so prišli v težak položaj. Naši so jih povsod potisnili proti reki in sedaj stoje Rusi tik ob narasli in skoro neprestopni reki. Na vzhodnem bregu ostale ruske čete nikjer ne morejo poseči v boj, ker bi lahko

streljali na svoje ljudi. Pri Zarzecze, blizu izliva reke Tanov v San, so naši že vjeli nad 1000 Rusov. Število vjetnikov se pa vedno viša. Možno je, da se bo našim četam pri zasledovanju sovražnika posrečilo brez posebnih težav priti na drugi strani reke. S tem bi se ta operacija popolnoma posrečila. Enaki vojni zvijači se imamo zahvaliti tudi za uspehe ob Savi proti srbski timoški diviziji.

O bojih med Varšavo in Ivangorodom, poroča nemški generalni štab, ni nobenih končnih poročil. Rusi so gotovo tja dirigirali ogromne svoje sile in tako dosegli številno premoč nad združenimi avstrijsko-nemškimi četami. Saj je celo armadni poveljnik Borojevič izjavil, da v splošnem stojimo proti Rusom kakor 1 : 2. Vsled tega so boji na tem bojišču zaenkrat še neodločeni.

Tudi pri Ivangorodu so naše čete z nepričakovanim napadom iznenadile Ruse in s tem dosegle lep uspeh. Nemške sile so izprez Ivangoroda odšle v drugo smer. Rusi so v mnenju, da so Nemci in Avstrijci opustili namen, dobiti v roke Ivangorod, zapustili mesto in napadli naše prednje čete, ki so krile našo glavno silo. Prednje čete so se hrabro borile in prisilile Ruse, da so postavili v bojno črto dve diviziji. Ko je bil boj v polnem teku, je nepričakovano napadla naša glavna sila Ruse od strani in jih vrgla nazaj. Sovražnik je bežal na utrjeni pas pri Ivangorodu.

Boji okoli Varšave se nadaljujejo in

kot uspeh lahko zaznamujemo dejstvo, da so nemške čete prisilile Ruse, da so se ustavili in pričeli bitko. — »Berliner Tageblatt« piše o tem: »Upajmo, da bo avstrijski napad od severovzhodne smeri skrbel za to, da prepreči nadaljnje umikanje Rusov. Zaenkrat se seveda Avstrijci bore ob Sanu do Sambora, da bi prodrli utrjene ruske pozicije. Zato je vest o zavzetju Stryja največje važnosti. S tem je napravljena do Dnjestra prosta pot za avstrijsko prodiranje proti južni fronti Lvova.«

× × ×

Dunaj, 23. oktobra. (Kor. urad.) Uradno se razglša 23. oktobra opoldne:

Med tem ko je v bitki južno od Przemysla imela včeraj glavno besedo naša proti sovražnim opirališčem namenjena težka artiljerija, so se razvili hudi boji ob spodnjem teku reke San, kjer smo na več točkah pustili, da je sovražnik prekoračil reko, da bi ga potem lahko napadli in porazili. Ruske čete, ki so prišle čez reko, so že povsod potisnjene nazaj do reke. Pri Zarzecze smo ujeli nad 1000 Rusov.

Deli naše armade so se nepričakovano pojavili pred Ivangorodom, porazili dve ruski diviziji, ujeli 3600 Rusov in zaplenili eno zastavo ter 15 strojnih pušk.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

× × ×

Berolin, 23. oktobra. (Kor. urad.) Veliki glavni stan poroča:

Na vzhodu so bili odbiti ruski napadi zahodno od Avgustova. Pri tem smo zaplenili več strojnih pušk.

Z južnozahodnega bojišča še ni nobenih poročil.

× × ×

Krakov, 23. oktobra. »Głos Naroda« poroča iz Radoma: Nemški letalci so dognali, da se ruske čete z vso naglico pomikajo čez mostove v Varšavi na desno stran Visle. To kaže, da so Rusi spoznali, da se na črti Varšava—Ivangorod ne bodo mogli držati ter so zato sklenili, da Varšavo zapuste in se pomaknejo na ugodnejše brambne postojanke za Vislo. — Dalje poroča gornji list, da so zavezniške čete zasedle postajo Pruszkow na progi Varšava—Dunaj; Pruszkow je samo 12 km oddaljen od varšavskih zunanjih utrd.

× × ×

Berolin, 24. oktobra. Prodiranje nemških čet v ruski guberniji Suwalki napreduje.

× × ×

UGODEN POLOŽAJ PRED VARŠAVO. Iz Berolina se poroča: Avstroogrsko in emško prodiranje proti Varšavi je ugodno.

AEROPLANI NAD VARŠAVO.

»Napred« poroča, da sta priplula pred dnevi nad Varšavo zopet dva nemška aeroplana, ki sta metala bombe. Ena bomba je na glavnem kolodvoru uničila dva železniška voza.

RUSKE IZMIŠLJOTINE.

Berolin, 23. oktobra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Peterburško poročilo v »Times«, da so Rusi pri Varšavi zaplenili 50 nemških topov in dve polkovni zastavi ter ujeli veliko število nemških vojakov, je izmišljeno.

× × ×

BOJI ZA MAGIERO.

Vojni poročevalec »Pesti Hirlapa« poroča o bitki pri Magieri: Mislim, da ne pretiravam, če sodim, da so naše čete ujele pri Magieri 20.000 Rusov. Ruska pehota se zelo hitro uda, če zaide v slab položaj.

RUSI ZAPUSTILI KOLOMEJO.

Neki ugledni dunajski parlamentarec je brzojavno obveščen, da so zapustili Rusi mesto Kolomejo, ki leži sredi pota iz Černovic v Stanislav.

RUSI V ČERNOVICAH.

Z Dunaja se poroča: Od torka nadalje se v Černovicah zopet nahajajo avstrijski vojaki. Končana je ruska oblast, ki je trajala približno pet tednov. Rusi so se precej obzirno obnašali najbrže iz političnih razlogov, ker so se ozirali na Rumunce. Povrnili so mestu tudi naloženi vojni davek 300.000 K. Okolu mesta so zgradili Rusi močne utrdbe. Glavna ruska sila se je pa umaknila, ko je pričel postajati položaj na severu za nje dvomljiv. V mestu so pustili le okoli 2000 mož, ki so se hitro umaknili, ko so se približale naše čete 20. oktobra. Škode so napravili Rusi le malo. Deželni predsednik grof Meran je že pozval nazaj, tudi župan namestnik se je že vrnil. Černovi-

škega župana so, kakor znano, Rusi odpeljali kot talnika v notranjo Rusijo.

HRABRI OROŽNIŠKI NADPOROČNIK.

V bojih v Bukovini se je osobito odlikoval orožniški nadporočnik Fischer. Vjel je v Bukovini veliko Rusov, ki so razpisali na njegovo glavo nagrado.

RANJENCI IZ BOJEV V SREDNJI GALICIJI.

Krakov, 22. oktobra. Zadnje dni prihajajo ranjenci od Rzeszowa sem iz bojev, ki se vrše v srednji Galiciji. Lahko ranjeni se vozijo proti Dunaju, težko ranjeni ostanejo v Krakovu. Prišlo je tudi mnogo ranjencev iz Przemysla in od Sandomierza. Vlak, ki ga je priredilo na svoje stroške dunajsko prostovoljno rešilno društvo, je odpeljal dne 20. oktobra 140 težko ranjenih vojakov od Sandomierza in Tarnopola. Med njimi je bilo tudi osem častnikov in štirje ruski vojaki. Vsi so imeli rane od šrapnelov. Med vožnjo so se vršile operacije in so odstranjevali kroglice.

OKROŽNO SODIŠČE V RZESZOWU.

Iz Novega Sandeca se je vrnilo v Rzeszow tamošnje okrožno sodišče in začelo tam zopet poslovati.

GALIŠKI DEŽELNI ODBOR POZIVA ZDRAVNIŠKO IN BOLNIŠKO OSOBE NAZAJ V GALICIJO.

Zakopane, 24. oktobra. (Kor. urad.) Gališki deželni odbor poziva vse strežnice, zdravnike in uradnike bolnišnic in okrožne zdravnike, ki so zapustili radi vojske svoja trajna bivališča, naj se takoj vrnejo v tiste kraje Galicije nazaj, v katerih se uradno razglša, da c. kr. okrajna glavarstva zopet uradujejo.

RUSI ODPELJALI GROFU TARNOWSKEMU 600 KONJ.

Krakov, 23. oktobra. »Nowa Reforma« poroča, da so Rusi, ko so odpeljali tajnega svetnika grofa Zdzislava Tarnowskega iz Tarnobrzega, oropali iz grofovih hlevov 600 konj — večinoma dirkačev — in 12 voz pohištva iz grofovega gradu Dzikow.

× × ×

JUNAŠKO DOMOLJUBJE NADŠKOFA SZEPTICKYJA.

Kakor je znano, so Rusi nadškofa Szeptickyja v Lvovu ujeli in ga poslali v Sibirijo. »Moskovska Wjedomosti« skuša to rusko postopanje opravičiti in išče vzroke, vsled katerih naj bi bil nadškof v ujetništvo odpeljan.

List poroča, da je imel nadškof neko nedeljo v katedrali sv. Jurija slovesno sv. mašo, katere so se udeležili številni zastopniki ruske vojaške in civilne oblasti in mnogo drugih Rusov. List piše nato dobesedno: »Tedad si je dovolil grof Szeptickyj neverjetno surovost. Stopil je na prižnico in pozval svoje vernike, naj ohranijo zvestobo cesarju Francu Jožefu in avstrijski domovini.« To je bilo seveda junaško domoljubno dejanje cerkvenega kneza! Pisava ruskih listov »o surovosti« pa kaže samo nizkotno mišljenje ruske oblasti.

PRZEMYSL IN REDLOVO IZDAJALSTVO.

Neki honvedni stotnik, ki je došel iz Przemysla v Veliki Varazdin, je pripovedal o obleganju Przemysla: Rusi so bili popolnoma prepričani, da bodo vsled Redlovega izdajalstva hitro zavzeli Przemysl, kar dokazujejo besede ruskega parlamentarja avstrijskemu častniku, ki ga je vodil iz trdnjave. Rekel mu je ob slovesu: »Na svidenje v

48 urah v Przemyslu!« Dne 5. oktobra smo vjeli carjevo brezlično brzojavko ruskemu poveljniku Dimitrijevu, s katero je zahteval car, da morajo Rusi zavzeti Przemysl v treh dneh. Sledil je brzojavki tri dni trajajoči naskok na trdnjavo. Naše izgube znašajo približno tri odstotke, ker so Rusi vsled Redlovega izdajalstva obstreljavali prazne postojanke.

Stotnije, ki streljajo na častnike. — Strah pred našimi topovi.

Nadalje je pripovedoval stotnik: Rusi majo posebne stotnije, ki so izučene, da streljajo izključno na častnike. Pri mojem bataljonu je ostal med častniki razven mene živ le še en praporščak. Na griču smo se mudili 36 ur; drugi dan ob 2. uri zjutraj so nas zamenjali z drugimi vojaki. Tri ure smo se zamenjavali, ker je moral plezati vsak vojak sam počasi na grič. Ujeti vojaki pripovedujejo, da so se križali in tresli, kadar so čuli drdranje naših 30·5 cm motorskih baterij. Kadar izleti iz cevi krogla, ki je tako visoka, kakor sedemleten otrok, se čuje tako bolesten glas, kakor da bi naenkrat jokalo več ljudi. Ta plakajoč glas je povzročal, da je zastajala kri v žilah ruskim vojakom. Neka ruska baterija je trajno obstreljevala naš vojaški depot in je nanj do 30 granat izstrelila. Če je naša 30·5 cm motorska baterija le en strel izstrelila, se je videla le temna luknja tam, kjer je stala ruska baterija.

POROČILA RUSKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Genf, 23. oktobra. Iz Peterburga poroča veliki generalni štab: »Dne 18.

Novi nemški uspehi v Belgiji in na severnem Francoskem. — Nemci prekoračili kanal Yser. — Obupni boji Angležev za morsko obal. — Napad na Verdun napreduje.

Kakor je bilo pričakovati, so se boji med Lille in morjem tako poostri, da stojimo sedaj pred odločitvijo. Omenili smo že, da gre tu prvič za to, da se prepreči vsaka obkolitev od francosko-angleške strani in da pridejo Nemci v posest morske obale. Ostende je v naših rokah, za Neuport se vrše hudi boji in nadaljni cilj je Dunkirchen. Glavne točke tega boja so kanal Yser, mesto Ypern in trdnjava Lille. Na prvi točki so se utrdili ostanki antwerpske posadke, pri Ypernu in Lille se pa bojujejo združeni Angleži in Francozi. Kakor poroča nemški generalni štab, so nemške čete pri kanalu dosegle velike uspehe. Najbrže so že prekoračile ta kanal. Južno od Dixmuiden so tudi prodrle nemške čete precej daleč in zahodno od Lille so Nemci uspešno napadli Francoze ter pri tem zasedli več krajev. Koliko časa bo ta bitka trajala, je nemogoče reči. O tem pa vsi inozemski glasovi soglašajo, da se odigrava največja bitka na svetu in da gre za življenje in smrt narodov.

Nizozemski listi poročajo: Na črti Ypern—Neuport se neprestano vrše boji. V Brügge so pripeljali veliko nemških ranjencev in en oddelek francoskih ujetnikov. Teren pri Neuportu napravlja velike težave. Preprežen je z reko Yser in mnogimi malimi kanali in jarki. oDhod v mesto Neuport je zelo težaven. V Ostende so Nemci posta-

oktobra smo v trdovratnih bojih pri Varšavi in južno od Przemysla deloma zmagali.«

Z dne 20. oktobra pa poroča ruski generalni štab, da so ruske čete deloma v najožjem stiku s sovražnikom, deloma pa v boju na črti od Stryja do vzhodne Pruske. Bistvenih sprememb na bojišču ni.

× × ×

TUDI PETERBURG SE UTRDI.

»Pesti Hirlap« poroča: Poslaništvo neke velesile v Sofiji je obveščeno, da so pričeli Rusi utrjevati Peterburg. Armadno poveljstvo obvešča prebivalstvo z lepaki, da se grade utrdbe le iz previdnosti in da ni nikakega povoda za razburjenje.

ZASEDANJE RUSKE DUME.

Rotterdam, 23. oktobra. »Temps« poroča iz Peterburga, da je zasedanje ruske dume sklicano za prvo polovico novembra. Edino delo dume bi bilo, dovoliti vladi sredstva v pokritje primanjkljaja, ki je nastal vsled vojne. Ta primanjkljaj znaša po »Tempsu« 1 milijardo rubljev.

NOV CARJEV MANIFEST.

Prvi manifest ruskega carja na Poljake je celo po pariških poročilih ostal brezuspešen. Car je izdal zdaj drugi oklic, v katerem obeta osvoboditev vseh Slovanov in obeta zlato dobo Slovanom, katerim se naj pridružijo judje kot bratje.

vili topove. Tudi med Brügge in Gentom se vrše mali boji.

Pariški dopisnik lista »Aftenposten«, ki je bil te dni na bojni črti, poroča, da poskušajo Nemci od vseh strani zavzeti glavno cesto, ki vodi v Calais. Odločitev v sedanjih bojih lahko vsak čas pade. Na stotine belgijskih vojakov je prišlo v Pariz; sedaj mesto zopet zapuščajo, da se zglase pri svojih polkih.

× × ×

Berolin, 23. oktobra. (Koresp. urad.) Veliki glavni stan poroča:

Ob kanalu Yser smo včeraj dosegli uspehe. Južno od Dixmuidena so naše čete prodrle naprej. Zahodno od Lille so bili naši napadi uspešni. Zasedli smo več krajev.

Na ostali bojni črti zahodne armade v splošnem vlada mir.

× × ×

NEMŠKE ČETE PREKORAČILE KANAL YSER.

Berolin, 23. oktobra. »Rotterdamische Courant« poroča: Nemške čete so prekoračile kanal Yser, potem ko so vrgle nazaj belgijske in angleške zore in osvojile Armentieres in Bailleul zahodno od Lille.

× × ×

OPERACIJE NA SEVERU FRANCOSE.

Frankobrod. Neko uradno francosko poročilo z dne 20. oktobra ob 11. uri zvečer se glasi:

Današnji dan označujejo hudi napori in prizadevanja Nemcev na vseh krajih naše fronte; na skrajnem severu kjer se je belgijska armada priznanja vredno branila, pri La Bassee, kjer so začeli Nemci z zelo močno ofenzivo; potem severno od Arrasa in pri Mametzu med krajema Perrone in Albert, potem pri Vagnois. Na vzhodu Argonov pri Verdunu in slednjič na višavah reke Maas in v okolici »Campionae«. Nemški napadi so bili povsod odbiti.

Po tem poročilu bi stali Nemci v črti Fournes, Armentieres, La Bassee; to se pravi, da so kanal Ysern že prekoračili.

(Fournes leži 10 km zahodno od Neuporta, La Bassee pa južnozahodno od Lille.)

Iz tega se da sklepati, da so zavezniški odpor na Yseri opustili in se umaknili proti Dunkirchnu.

NEMCI OB REKI MAAS.

London, 23. oktobra. »Daily Mail« poroča: Nemci razvijajo ob reki Maas veliko aktivnost.

Bojišče v Galiciji in na Poljskem.

VERDUN PRED PADCEM.

»Daily Telegraph« poroča, da obleganje Verduna dobro napreduje. Več utrdb so že vzeli Nemci, ostale utrdbе bodo kmalu premagane.

V ARRASU UNIČENA MESTNA HIŠA.

Iz Hagebrouka se poroča, da je bila med obstreljevanjem uničena mestna hiša, mojstrsko delo iz 12. stoletja.

UTRDBE PRI BELFORTU.

Berolin, 23. oktobra. Italijanski listi prinašajo podrobnosti o trdnjavi Belfort. Francozi so poleg pravih fortov spremenili tudi vse vasi v okolici v male trdnjave. Razun tega so napravljene jarki in kanali, s pomočjo katerih lahko v par minutah vso okolico poplavijo.

PRED NASKOKOM NA CALAIS.

Poveljnik trdnjave Calais je policijsko in vojaško zaprl Calais. Civilno prebivalstvo mora v šestih dneh zapustiti okolico trdnjavskega ozemlja.

DVA SINOVA ARMADNEGA POVELJNIKA CASTELNAUA PADLA.

Pariz, 24. oktobra. Dva sinova francoskega armadnega poveljnika Castelnau sta padla na bojišču. Senator Raymon je pri nekem poizvedovalnem poletu padel na tla in se ubil.

ANGLEŠKI DRŽAVNI ZAKLADNIK V PARIZU.

Pariz. »Gaulois« poroča, da se nudi angleški zakladnik Loyd George po posebnih opravkih že nekaj dni v Parizu, kjer ima daljše razgovore z ministri: Briand, Sarrant in Malvy, ki so prišli iz mesta Bordeaux.

FRANCOSKI ZAMORSKI VOJAKI.

Francoska vlada je najela osem parnikov za prevoz zamorskih čet iz Senegalije in iz Alžira v Marseille, da ojači francosko armado v francoski Lotringiji.

BRAZILSKI MONITORJI OB FRANCO-SKO-BELGIJSKI MEJI.

London. »Daily Telegraph« piše: V bitki ob morskimi obali so sodelovali tudi trije monitorji »Mersey«, »Humber« in »Severn«. Vsi trije so bili namenjeni za Brazilijo, pa jih je angleški admiral ob izbruhu vojne kupil. Monitorji so oklopne ladje z 1500 tonami.

BOJI OB KANALU.

Angleška admiraliteta poroča: Monitorji »Severn«, »Humber« in »Mersey« so operirali ob belgijski meji. Streljali so na desno nemško krilo. Za obrambo Nieuporta so Angleži izkrcali oddelke z brzostrelnimi topovi, ki dobro služijo. Pri operacijah je bil ubit 1 častnik, 3 moške so bili ranjeni, 6 jih pogrešajo. — »Lokal-anzeiger« poroča: Dvomi se, če se bodo mogle belgijske čete še braniti, ker so imele težke izgube ob Yseri v bojih, ki so trajali od nedelje naprej. 23. t. m. se s francoske strani nič več ne poroča o angleški pomoči z morja pri Nieuportu. Uradna in zasebna poročila soglašajo, da se nemška ofenziva na celi črti z enakomerno energijo nadaljuje, ki nalaga Francozom najsikrajnejše napore. Dopisnik kodanjskega lista »Berlingske Tidende« v Rotterdamu poroča: Zavezniki so zavzeli pri Düinkirchnu močno postojanko, v katero se je umaknil francoski mornariški oddelek, ki krije umikanje Belgijcev iz Antwerpna. Trdi se, da Belgijci niso sposobni za boj, dokler jih popolnoma ne reorganizirajo in da bo poteklo precej časa, predno bodo mogli zopet koristiti zaveznikom. Vse nemške čete, ki jih morejo pogrešati, so odposlali v Ostedne, kjer zavzemajo Nemci brez dvoma močno postojanko.

BOJ ZA ROUSSELAERE.

Haag, 23. oktobra. Za belgijsko mesto Rousseleare so se vršili hudi boji. Več tisoč Francozov je v nedeljo mesto zavzelo in se zabarikadiralo. Nemška artiljerija je nato pričela mesto obstreljevati. Med tem se je nemški infanteriji posrečilo priti do mesta, kjer se je vnel hud poulični boj. Nemcem se je z bajonetnim napadom posrečilo pregnati Francoze. V torek zjutraj so došli na pomoč Angleži, ki so združeni s Francozi Rousseleare baje zopet zavzeli. Velik del mesta je popolnoma porušen, veliko meščanov je bilo ubitih. Mesto šteje 25.000 prebivalcev.

NEMŠKI PODMORSKI ČOLNI OB BELGIJSKI OBALI.

Berolin. Nemški podmorski čolni so se prikazali ob belgijski obali. O tem pojavu pišejo nizozemski listi sledeče: Nastalo je vprašanje, po kateri poti so došli ob belgijsko obal? Ali so jih razdrli, prepeljali po železnici v Belgijo in jih zopet tam sestavili ali so pa prišli po morju kljub čuječnosti angleškega brodovja. Najbrže bo zadnja domneva resnična. Na vsak način pa pomenijo veliko nevarnost za angleško brodovje in angleške trgovske ladje.

ANGLEŠKI STRAH PRED NEMŠKIMI PODMORSKIMI ČOLNI.

»Morningpost« piše: Nemci bodo posest belgijske obali gotovo izkoristili in poslali ob obrežje nekaj podmorskih čolnov. Admiral gotovo ni prišel zastoj v Antwerpen. Ti čolni so veliko nevarnejši kakor Zeppelin. Nemci se preveč zanašajo na Zeppeline in težke topove. Na vsak način pa je bilo pametno od njih, da so se okoristili s tehničnimi iznajdbami. Začeli so pozneje s podmorskimi čolni, kakor Angleži in Francozi, zgradili so jih pa veliko hitreje. Nemška mornarica bo bitko na morju zelo zavlekla, med tem pa porabijo nemški podmorski čolni vsako priložnost in jo izrabijo.

BITKA MED ANGLEŠKIMI LADJAMI IN NEMŠKIMI OBREŽNIMI BATERIJAMI.

Haag. »Times« poroča: Dve angleški topničarki sta v boju z nemškimi obrežnimi baterijami. Medtem so angleške ladje napadli nemški podmorski čolni. Bitka še traja.

DVA ZEPPELINOVA ZRAKOPLOVA PLULA PROTI ANTWERPNU.

Amsterdamski list »Nieuw van den Dag« poroča iz Maastrichta: Dva Zeppelinova zrakoplova sta plula 21. t. mes. čez Lüttich proti Antwerpnu.

× × ×

HVALEŽNI FRANCOSKI RANJENCI.

Francoski ranjenci, ki leže v bolnišnici v Darmstadt, se hočejo izkazati hvaležne za dobro preskrbo na sledeči način. Vsakemu nemškemu ranjencu, ki ozdravi in gre zopet v armado, hočejo dati lastnoročno pisan list, potrjen s pečatom bolnišnice. Na listu je napisano sledeče priporočilo: Če je lastnik tega lista ranjen ali ujet, želimo, da postopate z njim tako dobro in ga tako dobro oskrbujete, kakor smo bili mi v bolnišnici v Darmstadt.

× × ×

NEMŠKA VLADA POBIRA V BELGIJI DAVKE.

Dunaj. »Neue Freie Presse« poroča, da je belgijska vlada ustavila vsa izplačila, zlasti za pokritje državnega dolga. Nemška vlada pobira davke od 1. oktobra na svoj račun.

OSKRBOVANJE NEMŠKIH ČET V BELGIJI.

Berolin. Dočim so se dosedaj nemške čete v Belgiji morale same oskrbovati s hrano, je sedaj to naloženo državi. Moštvo dobiva dnevno tri marke za hrano, eno marko za priblišek in vso dosedanjo plačo. Zaradi tega ne bo mestu Antwerpnu naložena nobena vojna kontribucija.

ZITNA SKLADIŠČA V ANTWERPNU OHRANJENA.

»Badische Landeszeitung« poroča, da so žitna skladišča v Antwerpnu popolnoma nedotaknjena. Plovbo sicer ovirajo potopljene ladje, a ta ovira se odstrani že v desetih dneh.

NOVI SEDEŽ BELGIJSKE VLADE.

Rotterdam, 20. oktobra. Dopisnik lista »Nieuwe Rotterdamse Courant« se je včeraj z nekim holandskim parnikom pripeljal v Le Havre ter se podal v Nice Havrais, kjer je nastanjena belgijska vlada. Francoska vlada je dala belgijski na razpolago razne hotele in vile, v katerih bivajo člani belgijske vlade in diplomatični zastopniki na belgijskem dvoru, uživajoč pravice eksteritorialnosti. Vse poštno pošiljke so frankirane z belgijskimi poštnimi znamkami. Ministrski predsednik Broqueville ne stanuje v Nice Havrais, marveč je pri belgijski armadi, kjer se nahajata tudi kralj in kraljica.

USODA BELGIJE.

V genfskih poučenih krogih se trdi, da se Nemčija v bodoči mirovni pogodbi ne misli dotakniti neodvisnosti Belgije, marveč hoče tako Belgijo kakor tudi zasedena francoska ozemlja porabiti zase in za zavezništvo Avstro-Ogrsko kot dragoceno jamstvo za mirovne pogoje. V Bruslju se trdi, da je nameraval skleniti kralj Albert poseben mir z Nemčijo in z Avstro-Ogrsko, a da je preprečila Anglija njegov načrt.

KRALJ ALBERT IN BEGUNCI.**»Uboga Belgija«**

Milan, 21. oktobra. Iz Londona poročajo: Prošli teden je belgijski kralj Albert sprejel dopisnika lista »Daily Telegraph«. Kralj je stal v generalski uniformi brez trakov in redov, pred ugaslim ognjiščem. Njegov obraz je bil resen. Suveren je izrazil svoje ganjenje nad tolikimi dokazi velikodušnosti, ki jih je angleški narod podal Belgiji v teh žalostnih urah. »Uboga Belgija« — je vzkliknil kralj bridko. — »Zdaj je samo krajec naroda, toda vse-

eno zna najodkritosrčnejše ceniti blagorčnosti zavezanke.«

Kralj je nato izrazil nado, da se bo dalo belgijskim beguncem, ki se nahajajo na Angleškem, dela, češ, da ne želi, da bi le en za delo sposoben begunec bil prijateljskemu narodu v nadlego.

»Delajte na to,« — je vzdihnil, — »da se z njimi ne bo ravnalo kakor z reveži. Nesreča jih je prisilila, da so morali zapustiti domovino, da rešijo svoje žene in svojo deco. Toda oni znajo in hočejo delati, da se vzdržujejo. Zdaj je najnujnejše to, da dobe jesti in stanovanje. Pozneje bo treba tudi denarja, da se bodo mogli vrniti na svoje domove. Tedaj bodo Belgijci potrebovali podpor, da popravijo škode, ki jih je vojna povzročila.«

ANGLEŽI ZA BELGIJCE.

Berolin, 23. oktobra. Iz Londona poročajo, da se je v parku Wimbledoim vršila velika manifestacija za Belgijce. Navzočih je bilo veliko tisoč ljudi. Na sredi je bila postavljena tribuna, na kateri so se nahajali vojvode in vojvodinja Vendome, sestra belgijskega kralja Alberta. Govorilo je več govornikov. Konečno so navzoči prisegli sledeče: »Naj stane kolikor hoče, mi ne bomo poprej dali meča iz nožnice, dokler ne bo Belgija osvojena in dokler ne bo belgijsko ljudstvo dobilo zadoščenja.«

ŽELJE LORDA KITCHENERJA SE KMALU IZPOLNIJO?

Milan, 22. oktobra. »Corriere della sera« poroča iz Londona, da sta ravnokar pretekla dva meseca, kar se je lord Kitchener obrnil do angleškega naroda s pozivom, da izbere en milijon vojakov, in da bo ta načrt kmalu popolnoma izvršen, kajti do včeraj se je odzvalo temu pozivu okoli 780.000 mož.

Zanimivo je dejstvo, da vsakemu znatnemu dogodku na bojišču sledi naval novakov. To se je opazalo zlasti, ko se je nemška armada začela bližati Parizu, ko sta se pogreznili ladji »Amphion« in »Pathfinder«, ko je padel Antwerpen, itd. Vsak teh dogodkov je pomnožil število novakov. Londončanov vstopi v to Kitchenerjevo armado vsak dan okrog tisoč mož.

× × ×

KANADA POSLALA ANGLIJI DOZDAJ 13.000 MOŽ NA POMOČ.

Iz Kanade v New York došli Nemec R. S. Loth izjavlja, da so neresnična poročila o odposiljavi 70.000 ali 30.000 vojakov iz Kanade Angležki na pomoč. Dozdaj so iz Kanade odposlali 13.000 mož, ki pa niso Kanadčani, marveč večinoma Angleži.

ANGLEŽI ZAPRLI VSE AVSTRIJSKE IN NEMŠKE VOJNE OBVEZANCE.

London. Daily Telegraf poroča: Državni tajnik za notranje zadeve je izdal na policijo ukaz, naj vse nemške in avstrijske moške, ki so v dobi vojaške obveznosti, zapre in izroči vojni oblasti. Na raznih krajih so zaprli cele množice aretirancev.

REŠILNI PASOVI ZA ANGLEŠKE MORNARJE.

Ženeva, 21. oktobra. Angleški admiralat je z ozirom na ogromno število človeških žrtev v zadnjih pomorskih bitkah sklenil, opremiti mornarje z majhnimi rešilnimi pasovi, ki so v slučaju nevarnosti takoj uporabni.

INDIJSKI DEZERTERJI.

Carigrad. List »Islamski svet« poroča, da je od čet, ki so jih transportirali v Egipt, 30 indijskih vojakov dezertiralo. Poskusili so bežati k nekemu šejku. Pri kraju »Mariout« so pa bili ujeti in obsojeni na smrt.

EGIPT POLN ANGLEŠKIH VOJAKOV.

Carigrad. Po avtentičnih poročilih je sedaj v Egiptu: ob kanalu Suez 14.000 mož; na drugih točkah okoli Aleksandrije 5000 mož. En del čet pride iz Avstralije. Poveljnik pristanišča v Aleksandriji je naznanil, da pride v mesto 50.000 čet iz Avstralije in Kanade.

STROGA SHODNA POSTAVA V EGIPTU.

Carigrad. »Tasvir i Efkar« poroča, da uporabljajo Angleži v Egiptu novo postavlo o shodih, po kateri je zbiranje več kot štiri osebe, pod strogo kaznijo zabranjeno.

ANGLEŽI ZAPRLI PREKOP SUEZ.

Iz Carigrada se poroča, da so zaprli Angleži 20. oktobra nekaj ur prevoz skozi Seuski prekop. »Tasvir-i-Efkar« pripominja, da se z zatvoritvijo Sueskega prekopa krši mednarodno pravo.

KITAJCI SE VRAČAJO DOMOV.

Haagski list »Courant« poroča iz Londona: Kitajci, ki se nahajajo v Londonu, so pričeli zapuščati Anglijo. Minuli teden je odpotovalo 280 vojaški dolžnosti podvrženih Kitajcev čez Ameriko domov.

Cesar o patrijotizmu avstrijskih narodov.

Dunaj, 24. oktobra. Cesar je sprejel v avdijenci komercialnega svetnika Maassa in mu med drugim rekel: Patriotizem mojih narodov je obžudovanja vreden.

Dovoljena vrnitev rezervistov iz Amerike?

London. Listi poročajo, da se v bodoče ne bodo ustavljali rezervisti vojskujočih se držav na nevtralnih ladjah. Ako se ta vest potrdi, potem bi se moglo po računu nemškega in avstrijskega konzulata v New Yorku čez Nizozemsko in Italijo vrniti v domovino 550.000 nemških in avstrijskih rezervistov, med katerimi je veliko častnikov.

London. »Morningpost« piše: Dejstvo, da je vlada dovolila Nemčiji, da svojo armado z rezervisti iz Amerike ojači, je angleški javnosti vzbudilo začudenje in ogorčenje, je armadi vzelo pogum in je pri zaveznikih povzročilo obžalovanje vredne pomisleke. List prosi vlado pred velikim preobratom javnega mnenja na Angleškem, ki se bo gotovo izvršil, če se bo ta politika nadaljevala.

Nesreča našega monitorja.

Dunaj, 23. oktobra. (Kor. urad.) Uradno se razglša:

Pri povratku od neke uspešne akcije na Savi je naš monitor »Temes« zadel ob sovražno mino in se potopil. Od posadke pogrešajo 33 oseb, ostali so rešeni.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

× × ×

Monitor »Temes« so zgradili leta 1904. Dolg je bil 56 m, širok 9½ m in 1½ globok. Obsegal je 440 ton in imel 1400 konjskih moči. Na monitorju je bilo šest topov, trije srednjega, trije pa malega kalibra. Posadka je štela 77 mož, od teh jih sedaj 33 pogrešajo.

Japonski napad na Kiaučau.

»Daily Mail« beleži v Tokiju razširjeno govorico, da Japonci nadyadujejo Čingtav (Kiaučau) in da so z izgubo 150 mrtvih zavzeli grič Prinz Heinrich.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Rotterdama. Čingtav Kiaučau obstreljuje japonska vojna in angleška linijska ladja »Triumph« brez uspeha. 14. t. m. je zadel težka havbica krov ladje »Triumph«. Nemški kanonski čoln »Jaguar« je lahko poškodovan.

NEMŠKI OFICIOZNI LIST O BOJIH V KIAUČAU.

Berolin. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: Nemška domovina obrača svoje oči na hrabro četico borilcev na Vzhodu. Vsi poizkusi sovražnikov, zavzeti naše postojanke, so izjalovljeni. Ubityh in ranjenih je pred okopi Tsingtau že 2500 Japoncev. Res, da je že marsikateri naših junakov padel, ampak pogum njihov je nezlomljiv.

Nemška torpedovka uničila japonsko križarko.

Čez Rotterdam se poroča iz Sangaja: Zagotavlja se, da japonska križarka »Takačiho« pred Čingtavom ni zapeljala na mino, marveč da jo je uničila nemška torpedovka »S 90«. Po napadu je zavozila torpedovka 60 morskih milj južno od Čingtava na obrežje, kjer so jo razstrelili. Moštvo je rešeno.

Portugalska ostane nevtralna?

»Reichspost« poroča iz diplomatskih krogov, da je zadnji trenutek prevladalo v merodajnih krogih portugalske republike mnenje, da kljub zvezi z Angleško Portugalski kaže ostati nevtralni. Merodajne da so bile za ta sklep težave, ki so nastale v lastni državi. — Iz Berolina se poroča, da je nemški cesar, ko je zvedel, da Portugalska hoče napovedati vojsko, mirno rekel: »Torej tudi Portugalska hoče postati nemška.«

ZAKAJ SE PORTUGALSKA NAJBRŽE NE UDELEŽI VOJSKE.

Portugalskim oblastem dela sive lase v glavo rojalistična vstaja, ki se je zopet pojavila. Nadalje razsajajo tudi kužne bolezni, med njimi pljučna kuga, ki onemogočuje mobilizacijo. Vojaške oblasti so tudi odkrito izjavile, da pred novim letom ni misliti, da bi mogle čete aktivno nastopiti. Javno mnenje nikakor ne more razumeti, kako da bi mogla koristiti vojska deželi.

PORTUGALSKI MONARHISTI SE GIBLJEJO.

Lizbona, 22. oktobra. Prošli torek je skušala skupina meščanov nahujskati gojence vojne šole v Mafri pri Lizboni k upor. Poskus se ni posrečil, ker so mladi vojaki odklonili udeležbo na protirepublikanskem gibanju. Agitatorjem se je posrečilo zbežati, čeprav je poslala vlada, ki je bila o dogodku takoj obveščena, za njimi vojaštvo. Vlada zatrjuje, da je to osamljen poskus, ki ni našel nobenega odmeva. Iz istega vira se poroča, da je v Praganzi neki polkovnik z dvema narednikoma skušal en pešpolk spuntati proti republiki. Tudi tu se namera ni posrečila. Vlada izjavlja, da vlada kljub revolucionarnim poskusom po celem Portugalskem popoln mir.

ANGLEŽI O PORTUGALSKIH ZAVEZNIKIH.

London. Reuterjev urad poroča od merodajne portugalske strani: Portugalska je z angleško vlado v tesni zvezi že od začetka vojske: posvetujeta se, kako bi določbe njune zveze prišle do najboljšega učinka. Gotove vojaške podrobnosti o pomoči Portugalske se še razpravljajo in se bo posvet v nekaj dneh nadaljeval. Rojalistično gibanje je brez pomena.

Italija mobilizira deželno brambo?

Graški listi poročajo po listu »Post« iz Cüricha: »Tagesanzeiger« poroča iz Turina: Italijanska deželna bramba se prične z mobilizacijo letnika 1894. Italijanski listi zanikavajo, da se vpoklicuje deželna bramba. V Italiji številka leta ne označuje službenega, marveč rojstno leto. Vpoklicani so zato tisti 20letni mladeniči, ki so bili prej zapostavljeni.

Parada italijanske mornarice.

»Piccolo« poroča iz Rima, da bo v kratkem pri Tarentu velika parada italijanske mornarice. Mornarica bo odpelovala v šestih divizijah pod poveljstvom vojvode Abruskega. Vsaka divizija bo imela pet do šest bojnih ladij. Kralj bo na oklopnici »Kraljica Margareta« prisostvoval paradi.

Splošna turška mobilizacija.

Berolin. »Lokalanzeiger« poroča iz Kopenhagna: Tukajšnji turški konzulat obvešča na temelju splošne mobilizacije v Turčiji in z ozirom na izpolnjevanje vojaškega kazenskega zakona, da se pozivajo vsi turški podaniki, naj se naznanijo neposredno pri svojih konzulatih, da se s temi zakoni upoznajo. »National Tidende« pristavlja k temu: Ker je ta vest uradna, je resnica, da je Turčija odredila v cel državi splošno mobilizacijo.

Turki in Grki.

Carigrad, 24. oktobra. Poročila o prikriti grški aneksiji Epira vzbujajo živahno pozornost tukajšnjih krogov. List »Jeun Turc« piše: Aneksija se ne sme brez protesta trpeti. Intervencija Turčije je v vsakem oziru upravičena. Interesirana je tudi Bulgarija, ker moti povečanje Grške ravnotežje. Interesi Turčije in Bulgarije so zopet identični.

Dogodki v Perziji.

Dunaj. »Reichspost« poroča iz Kopenhagna: Po poročilih »Reuterjevega urada« so zasedle združene turško-perzijske čete glavna mesta v perzijskih gubernijah.

Razna poročila.

PRESTOLONASLEDNIK PRI CESARJU.

Dne 22. t. m. je cesar zopet zaslil prestolonaslednika nadvojvodo Karla Franc Jožefa, ki se poda zopet na bojišče. Včeraj je prestolonaslednik obiškel Pulj.

VOJNI POROČEVALSKI STAN V BOJNI ČRTI.

Dunaj, 23. oktobra. Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Vojnemu poročevalskemu stanu nanovo dodeljeni inozemski vojni poročevalci kakor tudi v tem stanu združeni slikarji, fotografi in kinematografi so danes odšli čez Przemysl v bojno črto.

NAŠI VOJNI UJETNIKI V SIBIRIJI. »Vossische Zeitung« poroča iz Haaga: Nemški in avstrijski vojni ujetniki v Rusiji se uporabljajo pri zgradbi srednoazijske in Altajske železnice.

ČEHI ZAHTEVAJO DRŽAVNI ZBOR. »Venkov«, glavno glasilo čeških agrarcev, piše: Sodimo, da kaže v se-

danjem času, da bi se sklical državni zbor. Vlada naj se ne boji, da bi v sedanjih časih tvoril državni zbor torišče narodnih bojov za strupene kritike in napade evropske javnosti. Položaj je zdaj drugačen, kakor pradž vojso. Vsi narodi naše države se udeležujejo bojev za državo in za prestol; vsi vedo, kakšna odgovornost da jih zadene in zato se bodo zastopniki narodov gotovo vzdržali vseh sporov, ki bi lahko v ostalem svetu naši monarhiji škodovali.

Dnevne novice.

+ **Koledar kat. tisk. društva** je bil te dni razposlan. Ako bi kateremu p. n. društvenih članov vsled kake pomote koledar ne bil došel, naj ga izvoli reklamirati na naslov knjigovoznice Kat. tisk. društva.

+ **K sedanjim črnovojniškim naborem.** Črnovojniški nabori letnikov 1878—1890 se ne bodo vršili samo v Ljubljani, marveč v vseh mestih, kjer je sedež okrajnega glavarstva.

+ **Občinski predstojniki oproščeni črnovojniške dolžnosti.** »Mor. Venkov« poroča, da so vsled posredovanja osrednjega odbora občinskih predstojništev na Moravskem vsi občinski predstojniki, ki so bili rojeni leta 1878. do 1890., oproščeni dolžnosti priti k sedanjemu naboru. Isti list poroča, da morejo biti na predlog okrajnega glavarstva črnovojniške dolžnosti oproščeni tudi že potrjeni občinski uradniki.

— **Kanonik-opat Ignacij Krencz umrl.** Nad 20 let sta redno vsako leto prihajala na Bled ogrska kanonika Ignacij Krencz in Evgen Szuborics iz Székesfehérvárja, Stolni beligrad (Stuhlweißenburg). Stanovala sta v vili »Ivana«, obedovala pri Petranu, maševala vsak dan ob vsakem vremenu, navadno ob isti uri na blejskem otoku. Premnogim blejskim letoviškim gostom sta bila znana po svoji ljubeznivi prijaznosti. Kanonik prelat Szuborics poroča z žalostjo, da mu je naglo umrl ljubi tovariš, ki je bil 20. oktobra pokopan v Stolnem belemgradu. Znanim prijateljem z Bleda, zlasti bivšim blejskim kapelanom ga priporoča v molitev. Ko se je zvedelo na Bledu o smrti blažega pokojnika, so mu na jezeru takoj vsi zvonovi zazvonili v slovo. Naj počiva v miru ljubeznivi pokojnik!

— **O junaški smrti stotnika Arturja Schmidja 17. pešpolka** pripovedujejo ranjenci, ki so bili v onem boju navzoči, to-le: Dne 26. avgusta proti 8. uri zvečer se je začel umikati oddelek 200 mož 17. pešpolka s stotniki Schmidom, Gresslom in Canisusom, kadetom Schollmayerjem kot zastavonošem, kadetom Haugerjem in enoletnim prostovoljcem Hollom; poveljnik je bil Schmid. Šli v smeri proti Przemyslanom. Pot, ki je bila na dogodkih sploh izredno bogata, jih je proti pol 11. uri ponoči ob gosti temi vodila skozi dolgo vas. Spretnji konec oddelka, kjer je bil stotnik Schmid, je ravno dospel na konec vasi, ko se je začelo peketanje skokoma dirajočih konj. Čeprav se v gosti temi ni prav nič videlo, ni moglo biti nobenega dvoma o tem, da se skuša kak vojaški oddelek pretolči skozi. Čreda je v najostrejšem diru drvila mimo oddelka. Ob tej priliki se je na obeh straneh živahno streljalo. Ob ognju strelav so se videli stotnika Schmidja stati visoko vzravnane in streljati iz revolverja. Ves dogodek je trajal komaj nekaj hipov, nakar je streljanje potihnilo. Klicali so stotnika Schmidja, toda ta se ni več oglašil. Začeli so ga iskati in ga našli napol sedečega na grmu ob cesti, kamor se je bil smrtno zadet zgrudil. Kadet Hauger je dognal, da mu je še parkrat utripnilo srce, toda rana je bila absolutno smrtna — kroglja mu je šla skozi usta in mu je predrila tilnik. Zavest je nedvomno izgubil koj prvi hip. Pri mrtvem Schmidu so našli oporoko, v kateri določa, naj se najbližnjemu županu izplača 60 kron, da mu preskrbi krsto in pokop. To zadnjo željo so mu tovariši izpolnili; bilo je krog 2. ure po polnoči, ko so zbornali kvišku občinskega predstojnika, ki je nalogo prevzel in izročil pobotnico o prejetih 60 kronah.

— **V ruskem vjetništvu so:** Visokolesec Zalokar iz Metlike in Anton Gornik iz Grabrova. Zadnje poročilo je došlo iz Kijeva. Strokovni učitelj J. Zdolšek, ki je tudi v ruskem vjetništvu, je pisal nazadnje iz Saratova ob Volgi. Ljubljancan Frid. Kren je pisal svojim staršem iz Fare, ki se nahaja v Sibiriji med mestom Omsk in Tobolsk na reki Irliš. Zadet je bil od krogle v pljuča, sedaj se mu pa zdravje že boljša. Pogrešani četovodja Rudolf Krulc od 17. p. p., 3. komp. se je oglašil iz Rusije, vozil se je proti Sibiriji in se mu še precej dobro godi. Z njim je vjet tudi Sedej, četovodja istega polka in komp. Pismo je k nam rabilo 6 tednov. — Ru-

ski vjetnik je tudi Lovro Klemenčič, enoletni prostovoljec pri 27. dom. p. p. Piše svoji materi, da je živ in še precej zdrav. Živi v guberniji Tonesk v mestu Bernaul v Sibiriji. Odposlal je dopisnico 24. septembra, a došla je šele 22. oktobra. Hodila je skoraj en mesec. Imeli so ga že za mrtvega. Tako se bo še marsikdo oglašil. Le ne obupati!

— **Mrtev je bil gospa majorja Jaroslava Lenčeka 87. pešpolka** uradno obveščena, da je njen mož mrtev in da je padel junaške smrti pri Lovvu. Namisljeni vdovi se je izplačala celo posmrtna četrt. Zdej je pa vdovi njen mož pisal, da je zdrav v ruskem vojnem vjetništvu. Bil je odrezan od svoje čete. Pismo je bilo naslovljeno s 1. septembrom.

Vojaška poroka. Stotnik 79. pešpolka Edmun Biber, ki je sedaj že drugič težko ranjen v bolnišnici v Brčki, se je poročil z gđc. Josipino Toman.

— **Nov slučaj kolere v Gradcu.** Graški listi poročajo, da se je v četrtek pripeljal v Gradec transport nad 500 bosenskih rekrutov. C. in kr. sanitetni načelnik dr. Palmrich je izločil dva moža, ki so ju prepeljali v deželno bolnišnico. Pri enem rekrutu so mikroskopično in bakteriološko dognali kolero. Transport je bil na to pet dni kontumaciran.

— **Dr. Rosina** se počuti v sanatoriju v Gradcu že veliko bolje, tako da je izven vsake nevarnosti.

— **Schönererjev zet odlikovan.** Stotnik Zborowski, zet Schönererjev, je odlikovan z redom železne krone 3. razreda. Stotnik je težko ranjen, ima štiri strele v glavo.

Ljubljanske novice.

Ij **Naši vojaki** — čast domovine. Mizarški pomočnik pri c. kr. dvornem založniku ces. svetniku Mathianu, Jožef Erjavc z Broda na Savi, se nahaja med topničarji, ki so proslavili svoje ime na bojnih poljih Francije in Belgije. Te dni je pisal g. ces. svetniku iz Kolina dopisnico, na kateri pravi: »Naša artiljerija je največ pripomogla k tako hitremu padcu trdnjav Maubeuge in Antwerpen.« Tudi slovenski mornar Voje, o katerem smo zadnjič poročali, da se bori pred Kiaučaum, je bil v mirnem času v delavnici g. ces. svetnika Mathiana, pač dokaz, kako vrolo delavstvo ima g. Mathian.

Ij **Umrli** je včeraj v deželni bolnici g. Karol Kainz, c. kr. poštni oficijal v pokoju.

Ij **Za padlega Bogumila Brinška** bo v ponedeljek, dne 26. t. m., ob 9. uri v trnovski cerkvi v Ljubljani sveta maša zadušnica.

Ij **Na bojnem polju** pri Grodeku je padel nadporočnik Emil Fink, sin gosp. Ivana Finka, c. kr. ravnatelja pomožnih uradov.

Ij **Smrt vojaka ranjenca.** V Ljubljani je umrl vojak 58. pešpolka Nikolaj Pavlink, star 25 let. Njegov dom se nahaja v Galiciji, dober kilometer oddaljen od ruske meje.

Ij **Nogometna tekma.** Jutri, 25. t. m. se vrši na bivšem dirkališču ob Lattermannovem drevovedu v prid »Rdečemu križu« football-match med sedanjim prvim moštvom športnega kluba »Ilirija« in kombinir. moštvom klubov »Olimpija« in »Slovan«. Tekma se začne ob pol 3. uri popoldne.

Kaj pripoveduje Hindenburg.

Znani pisatelj Viktor Hahn priobčuje v nemških časopisih naslednji dopis z dne 15. oktobra:

Deležen sem bil redke sreče, da si tega sijajnega moža od blizu pogledam.

V avtomobilu znanega berolinskega zdravnika smo izza zadnje ograje iz bodeče žice pri krakovski trdnjavi dospeli v ono Poljsko, za katere osvobodjenje iz stoletnega ruskega barbarstva se bori avstroogrsko vojaštvo. Sneg in dež bijeta na avtomobilova okna, po pustinji brije vzhodnik. Zdi se, kakor bi bili na bojišču. Na to nas spominja tudi crknjen konj ob cesti. Morje blata se zgrinja krog avtomobila, kakor bi ga hotelo požreti. Trije avtomobili so zastopali. Tu in tam smo videli vojake, kako z mrzlično naglico zasipavajo jamne na cesti, ne da bi se menili za strašni snežni metež. Videli smo kolone ujetnikov; mnogi med njimi so bili apatični in podivjani, drugi zopet so dobro izgledali.

»Kdo izmed vas zna nemški?« jih vprašam.

Eden se oglesi.

»Kaj ste v civilu?«

»Gledališki igralec!«

»Kje?«

»Na dvornem gledališču v Petrogradu!«

»Kakšno razpoloženje je v ruski vojski?«

»Preje je bilo dobro; sedaj se je poslabšalo. Kar se mene tiče, bi najraje umrl.«

»Zakaj? Saj se vam ne bo nič zgodilo.«

»Ujetnik je izpostavljen zasmehu. Sedaj tu med Nemci, kasneje pa doma še vse huje.«

Kolona avtomobilov krče dalje.

Potem smo zopet srečali ujetniške transporte. Tisoče in tisoče. Za njimi vozovi z ranjenci. Hrabri vojaki nam navdušeno kličejo in se zahvaljujejo za naše pozdrave. Zidje, starci, mladeniči, odrasli možiki, ženske, otroci. Zopet kmečki voz. Avtomobili z darovi. Potem zopet ranjenci in ujetniki. To je vojna posetnica.

Končno smo dospeli v »Hindenburgovo« t. j. v njegov glavni stan.

Ob 4. in pol me je generalajutant grof Schlippenbach spremil k vrhovnemu poveljniku vzhodne armade, generalobristu pl. Hindenburgu.

Veselili smo se, da smo našli tega moža v najboljšem razpoloženju.

»Meni se izvrstno godi!« se nasmeje pl. Hindenburg. »Včeraj so naše čete pred Varšavo zopet potolikle nekaj ruskih armadnih zborov tako temeljito, da je bilo pravo veselje.«

Pl. Hindenburg je pripovedoval dalje živahno, veselo, radostno. Od tega se sme v današnjem času priobčiti le nekaj. Razložil nam je svojo taktiko, potem avstrijsko in končno rusko. Obširno nam je opisal, kako je bilo v Vzhodni Pruski, ko ga je cesarjeva milost poklicala, in kaj se je zgodilo pri Tannenbergu in mazurskih jezerih.

Slavil je Avstrijce, ki da so vstrajni, hrabri, žilavi. Ravnokar so bili med Sano in Vislo pognali Ruse v vodo.

Rusko topništvo dobro strelja, seveda strašno razmetava municijo. Prestota ni ravno slaba; ljudje stoje, streljajo in nimajo živcev. Ruska konjenica ni za nič.

»Pa Varšava?« ga vprašam.

»Naše čete stoje, kakor sem rekel, pred Varšavo; zadnji boji so se vršili pred Varšavo. Obleganje se še ni začelo. Osvojitev Varšave ne bo delala posebnih težav. Utrdbe so zastarele in so jih hoteli že podreti, če se ne motim.«

Prava slast je biti na čelu taki vojski. Od generala do zadnjega moža je vse polno zaupanja.

Sarajevski umor pred sodiščem.

Sarajevo, 22. oktobra. Ta dan so se brale brošure, društvena pravila, policijski zapiski o delovanju sokolskih in enakih društev, osebna spričevala itd. Iz teh stvari se da posneti, da so se vse niti veleizdajniškega gibanja stekale v Belgrad, kjer so jo imeli v rokah vojaški in civilni funkcionarji. Dokazilno postopanje je s tem končano.

Novi dogodki na morju.

NEMŠKI PODMORSKI ČOLNI PRI ORKNEG OTOKIH.

Kapitan norveškega parnika »Leander« poroča, da, ko se je njegova ladja nahajala v Kirkwallu, je bilo čuti iz bližnjega pristanišča ostro streljanje. Angleži so trdili, da se je streljalo na štiri nemške podmorske čolne, ki so se pripeljali v pristanišče.

ANGLEŠKA JEZA NAD NEMŠKIM KRIŽARJEM »EMDEN«.

London, 23. oktobra. »Times« piše: Mali predrzni nemški križar se je topot prikazal v arabskem morju in je zajel plen, ki glede ton še prekaša onega, ki ga je napravil v bengalskem zalivu. Potopil je 5 ladij; med njimi eno čisto novo, last družbe »Indian Compagnie«, potem eno jako veliko, s kavčukom in cinom naloženo ladijo, last družbe »Hold-Line« in pa še eno dragoceno barko. Potem je zaplenil s premogom naloženo ladijo »Axford«, da si je nadomestil neko zgubljeno ladijo s premogom. Angleška javnost je opazovala ta križpota »Emden-a« z zanimanjem in s strpnostjo, posebno, ker so se častniki izkazali kot dobri igralci »športa«. Sedaj je pa prišel čas, da vprašamo angleškega admirala, ali namerava napraviti konec »predrznim voznim križarja« »Emden«. Njegov nastop na obali Koromandel je odrezal Birmo od sveta in je ustavil promet s Kalkuto. To je stalo Anglijo nad 1 milijon funtov sterlingov. Zopetni pojav »Emdena« pomeni direktno zgubo 2 milijona, tako da smo zgubili v nekaj tednih ceno za 1 drednot. »Emden« je tudi odgovoren za zvišanje zavarovalnih voženj na Vzhod. Lahko se zgodi, da bo tudi poštna zveza z Indijo prekinjena. Mi ne mislimo napadati visokostojnih oseb v mornarici, moramo pa pribiti nezadovoljnost, ki narašča vsled odredb admiralitete. Narod se boji, da

namerava admiraliteta svoje delovanje preveč deliti in bi rad z veseljem sprejel dokaze, da admiraliteta osredotoči svoje delo na nalogo, ki ji je izključno lastna.

NEMŠKI PARNIK »KREFELD« V TENERIFFU.

Reuterjev urad poroča iz Las Palmas: Nemški parnik »Krefeld« je prišel z moštvo 13 angleških ladij, ki jih je nemška ladija »Karlsruhe« potopila v Atlantskem oceanu, v Teneriffu. Vsebinska potopljena angleških ladij znaša 60.000 ton.

ANGLEŠKI PODMORSKI ČOLN IZ GUBLJEN.

London. Admiraliteta poroča: Angleški podmorski čoln E 3 je nekaj časa sem izginil. Bojimo se, da se je potopil v Vzhodnem morju.

NORVEŠKI PARNIK SE POTOPIL.

Kristijanija. Norveški parnik »Heimland« se je na potu iz Amsterdam na Angleško potopil. Moštvo je rešeno.

K NAPADU NA DANSKI PODMORSKI ČOLN.

Berolin, 23. oktobra. (Kor. urad.) Iz Wolffovega urada: Cesarski poslanik v Kodanju dr. grof Brockdorff je dobil nalog, dansko vlado obvestiti, da je nemudoma uvedna preiskava doglala, da torpedna strela, ki sta bila 19. oktobra popoldne ob 2. uri 35 minut oddana proti danskemu podmorskemu čolnu »Havmanden«, nista izhajala z nemških ladij.

ZOPET PONESREČEN ANGLEŠKI PARNIK.

Parnik »Comoron« je zadel na mino in se je potopil. Moštvo so izkrcali v Lovestoftu.

RUSKI MORNARICI POVELJUJEJO ANGLEŽI.

Peterburški list »Novoje Zvono« poroča, da so podpisali te dni v Londonu angleško-francosko-rusko vojaško pogodbo, ki določa, da bodo poveljevali Angleži v Baltičnem morju vojni mornarici, ki jo izpopolne z angleškimi ladjami.

MINE V ČRNEM MORJU.

Pristaniška prefektura v Carigradu razglasa uradno, da naj vozijo ladje ob bolgarskem obrežju vsaj 12 milj od obrežja, da se izognejo nevarnosti, zadeti ob mine, ki so se odtrgale.

Angleško vojno brodovje pred Dardanelami.

Carigrad, 24. oktobra. (Kor. urad.) »Tanin« poroča: Angleško vojno brodovje je manevriralo v četrtki ob vходу v Dardanele. V Maditosu se je čulo gromenje topov.

Iz javne seje Irgovske in obrtne zbornice.

Pretekli petek popoldne se je vršila javna seja trgovske in obrtne zbornice v magistratni dvorani. Overovateljem zapisnika sta bila imenovana gg. Pammer in Stare. Zapisnik zadnje seje se je odobril, ravnotako naznanila predsedstva in tajništva. Zbornični proračun izkazuje za leto 1915. potreščine 11.567 K ter pokritja 55.636 K; pokriti bo treba nedostatek in po ministrstvu zahtevano blagajnično rezervo kakor lani s 7 odstotno zbornično doklado.

G. Kregar je poudarjal, da je nahajamo v hudih časih in da je treba štediti na vseh koncih in krajih. Trgovina in obrt že sedaj trpita, a prišlo bo še huje. Veliko trgovcev in obrtnikov je bilo vpoklicanih k vojakom, občinstvo se omejuje na najpotrebnejše stvari in tako zaostaja velik del trgovine in obrti. Razume se, da trgovci in obrtniki, ki so prizadeti, ne bodo mogli plačati, kakor v normalnih časih. Predlaga: Proračun naj se vrne odsekom, ki naj ga še enkrat preštudirajo in poizkusijo potreščino tako znižati, da se bodo zbornične doklade vsaj za dva odstotka znižale. Gg. ravnatelj Pammer in dr. Windischer sta zagovarjala proračun. G. Podlesnik je podpiral Kregarjev predlog, ki pa ni bil sprejet.

Za cenzorje pri ljubljanskem zavodu avstro-ogrske banke se priporočajo gg. Mathian, Pammer in Bamberg.

Informacijski tečaj za »zadružne funkcijonarje« se odloži. Vršil se bo, ako ne bo kakih zaprek, prihodnje leto.

Slov. trgovsko društvo »Merkur« dobi 500 K zbornične podpore.

Deželna zveza kranjskih obrtnih združenj dobi 200 K podpore.

G. Ogrin predlaga: Zbornično predsedstvo se pooblasti, da razdeli med najrevnejše družine vpoklicanih očetov 500 K podpore. Predlog se soglasno odobri.

Rekurz. Kočevske posojilnice proti predpisu zborničnih doklad se odkloni.

V šolskem odboru obrtne nadaljevalne šole na Jesenicah bo zastopal zbornico pekovski mojster g. Albin Hauptman.

Ker ministrstvo letošnje leto obrtnim nadaljevalnim šolam ne bo dalo podpore, umakne g. Franchetti svoj predlog.

G. Ogrin je nato, stavljal in utemeljeval sledeči nujni predlog: Zbornica naj se zavzame pri merodajnih oblastvih in korporacijah za to, da prično s kakimi javnimi zgradbami in deli, da dobe nekaj dela in zaslužka vsaj manjši obrtniki, ki so danes skoro popolnoma brez dela.

Predlog je bil soglasno sprejet; ravnotako resolucija, ki jo je stavljal g. Perdan in ki se glasi:

Z ministrskim ukazom z dne 9. oktobra 1914 izvršena začasna suspenzija carine na žito in mlevske pridelke efektivno ni zniževalno učinkovala na cene za žito in moko in se prejkoslej občuti stalno dviganje cen za te najvažnejše živilne predmete. Ker trda draginja hudo obremenjuje prebivalstvo, se usoja trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko nujno prositi c. kr. osrednjo vlado, da blagovoli čimprej poskrbeti za uvedbo maksimalnih cen za žito in moko v celi monarhiji in za sočasno odreditve prisilne oddaje žitnih zalag tudi pri producentih.

Spričo notorične odvisnosti tostranske državne polovice od Ogrske glede zalaganja z žitom in mlevskimi pridelki se usoja trgovska in obrtniška zbornica hkratu s poudarkom opozarjati, da uvedba maksimalnih cen za žito in moko ter normiranje prisilnih oddaj samo za Cislitvansko nikakor ne bi mogla ustaviti hude draginje in prinesiti izboljšanje trdih razmer. Resnična in nujno potrebna odpora je le mogoča, če se predlagana prepotrebna uredba raztegne na celo monarhijo.

Sprejme se
zanesljiva ženska
ki bi popoldne vozila otroka na izprehod.
Oglašaj se od 10. do 2. ure v Gledališki ulici št. 4, 3. nadstr. 3044

Brezposelni
tapetnik
dobi delo. Naslov pove uprava pod šteč. 3035.

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurške in ženske bolezni (bol. potrežba sester križark).
Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmernne. V sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnim pripomočki.

Poljanska c. 16.

Telefon št. 141

A. Drame
Novomesto modna trgovina Novomesto
vjudno priporoča krasno izbiro modernih
damskih klobukov
najnovejše dunajske modele, forme in nakit
Vedno v zalogi
vsi modni predmeti
najfinejše volneno zimsko blago.
3040 2 % Rdečemu križu.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša teta, gospa

Antonija Novak, roj. Kalan

previdena s sv. zakramenti, včeraj zvečer ob 8. uri zaspala v Gospodu. Pogreb drage ranjke bode v nedeljo, dne 25. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Erjavčeva cesta št. 9, na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi Marijinega oznanenja.

Ljubljana, dne 24. oktobra 1914.

Žalujoči ostali.

3045

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Pri Murniku v Kamniku
se kupuje

deteljino seme in orehi

po najvišji ceni.

3025

Slovenska trgovska šola v Ljubljani

(Kongresni trg št. 2) s pravico javnosti.

Sprejemno naznanilo.

Dvorazredna trgovska šola za dečke.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 13 let in so dovršili vsaj štiri razrede ljudske šole.

V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejemajo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

Odhodno izpričevalo šole upravičuje do dveletne aktivne vojaške službe in domačega triletno učno dobo v trgovini.

Dvorazredna trgovska šola za deklice.

V I. trgovski letnik za deklice se sprejemajo učence, ki so stare najmanj 14 let in ki so dovršile 8. razred ljudske ali 3. razred meščanske ali 4. razred kake srednje šole. Pripravljalnega razreda na dekliškem oddelku ni.

Vpisovanje se bode vršilo v ponedeljek, dne 2. novembra 1914, od 9. do 12. ure popoldne.

Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci, oziroma učence v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo seboj krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in 15 K vpisnine ter prispevka k učilom.

Ostala pojasnila daje tudi pismenim potom

Ljubljana, dne 20. oktobra 1914.

ravnateljstvo.

2 elegantni stanovanji

V I. nadstropju na Slovenskem trgu št. 2. je oddati za februarjski rok 1915 večje stanovanje, obstoječe iz 4 velikih sob z razgledom na park, s kopalnico in obsežno pritlikino. V stanovanju je električna razsvetljava, in

manjše stanovanje, obstoječe iz 4 sob ter kopalnice. Razgled na park iz vseh 4 sob. Električna razsvetljava in obsežna pritlikina. Stanovanje se odda za februarjski rok 1915 eventualno že 15. novembra 1914.

Povprašati je v odvetniški pisarni dr. V. Krisper in dr. V. Tomlinšek, Slovenski trg št. 2. Ogledovanje dnevno od 11.—12. popoldne in od 4.—5. popoldne, izveniški nedelje. 3046

I. Gorjanc

specialna trgovina steznikov in obvez

Sv. Petra cesta 28

nasproti hotela Tratnik

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih kirurških obvez, Dr. Brunska bombaža ter sploh vseh priprav za bolnike

2 % izkupička v korist Rudečega križa

3047

Odda se v najem posestvo

Antona Ropret vulgo Kapsa z Bleda, obstoječe iz hotela s potrebnimi gospodarskimi in goštilničarskimi prostori ter tudi nekaj njiv in travnikov. 3038 3

Posestvo odda se v najem skupno, lahko pa tudi polja posebej. Tozadevne ponudbe poslati je na Terezijo Ropret, kartonažna tovarna v Mengšu.

Delikatesna trgovina

na zelo prometnem prostoru se odda. Poizve se pri Ljudoviki Jarc, Tržaška cesta št. 5.

Kupi se dobro ohranjena

angleška oprava

za par konj. Ponudbe je nasloviti na Karla Windischer, trgovca v Kranju. Ravnotam se sprejme 3018

učenec

poštenih staršev, ki je dovršil ljudsko šolo za svečarsko in medarsko obrt.

Razpisuje se služba

organista

za župno cerkev v Senožečah. Plača je mesečno 50 K in prosto stanovanje. Pismene ponudbe naj se pošljejo župnemu uradu v Senožečah! Nastop takoj! 3039

Kovaškega pomočnika

ki je izurjen v kovanju koščij in konj, sprejme JOS. KORDEŠ, kolar in kovač na Sušaku, Lujzinska cesta št. 20. — Stalno mesto. Plača po dogovoru. 3014

Mlad fant
poštenih staršev, bi se rad učil
sedlarske obrti

Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Mlad fant«. 3031

KUHARICA

z dobrih spričevali išče službe, najraje v kakšnem župnišču. Naslov se izve v prodajalni Kat. tisk. društva (H. Ničman). 3042

V 24 urah vstal od mrtvih. — Ne vprašujte po časopisih po pogrešanih vojaki!

Gosp. prof. Puntar v Gorici je te dni vprašal v našem listu po svojem pogrešanem bratu-vojaku Ivanu. Na to vprašanje je dobil od nekega ranjenca pismo, v katerem mu naznanja, da je bil poleg, ko so ustreljenega brata pokopali. V včerajšnjem »Slovenecu« smo imeli beležko, naj dotični ranjenec ta dogodek natančneje opiše. Med tem je pa prejel g. prof. Puntar od brata Ivana dopisnico z dne 1. okt. iz Moskve: »Predragi Jože! Ljubezne pozdrave pošiljam vam živ in zdrav! Ako me Bog ohrani zdravega, se še vidimo. Sporodči domov in potolaži jih. Ivan.« Tako je zopet eden vstal od »mrtvih«. Iz tega pa sledi tudi, da onim, ki v časopisih vprašujejo po pogrešanih vojaki, ta vprašanja ne prinesejo jasnosti, pač pa še večje zmede.

Mnogi ranjenci namreč odgovarjajo le na podlagi svoje domišljije, dobe se pa tudi ljudje, ki nalašč pošljejo onim, ki vprašujejo, kako žalostno poročilo, ki se pozneje izkaže kot neresnično. Na podlagi rezultata svojega vprašanja je g. prof. Puntar svojega živega brata 24 ur objokoval za mrtvega — in le srečen slučaj je hotel, da je bila žalost vsled neresničnega odgovora na v časopisu priobčeno vprašanje, kratka.

Vsled tega vsem, ki koga pogrešajo, svetujemo naj opuste vprašanja po časopisih. Na ta način do jasnosti gotovo ne bodo prišli.

Treba je potrpljenja, da čas sam vse pojasni. Tisti, ki so ujeti, pač ne morejo tega tako hitro sporočiti, kakor bi radi. Na kak način to nekateri poizkušajo, kaže dejstvo, da so te dni ribiči na švedski obali ujeli steklenico, v kateri je bil listek, na katerem neki avstrijski rezervni poročnik prosi, naj oni, ki najde steklenico, obvesti njegovo ženo, da je v ruskem ujetništvu. Ravno tako je te dni dobila družina Abram v Tupeljčah na Krasu pismo iz Stockholma, v katerem se ji sporoča, naj se tja obrne, ako hoče kaj več izvedeti o svojem sinu, ki je bil v Galiciji ranjen in ujet. Poroča se nam tudi, da na privatna vprašanja za mrtvega proglašeni uslužbenec Katoliške tiskarne Ivan Valentinčič, živi v ruskem ujetništvu na Kavkazu. Tudi za mrtvega po časopisih proglašeni ptujski odvetnik dr. Gosak je živ. Pred dnevi je pisal sluga ljubljanske »Mestne hranilnice« Rak, da je dr. Gosak padel. Mi tej vesti takoj izpočetka nismo verjeli in sedaj se je izkazalo, da je dr. Gosak živ. Tako so torej zanesljiva razna zasebna poročila: Torej še enkrat: potrpljenje in ne vprašujte po časopisih, ako se hočete izogniti neljubim zmešnjavam.

Koliko stanejo vojne.

Ko se je Karol Veliki odpravil, da osvoji Vzhodno marko, je peljal ob Donavi navzdol 5000 konjenikov in z njimi zavzel današnjo Nižo Avstrijo do Dunaja in še dalje. Ko je v veliki sili češki plemič ponudil cesarju Ferdinandu II., da mu na lastne stroške zbere armado 30.000 mož, so mislili, da te ponudbe ni napravil navaden človek — Wallenstein, marveč kak čarovnik, ali pa sam vrag. V onih časih je bila pač armada 30.000 mož že nezaslišana moč. Od tedaj je število armad neprestano rastle in s tem seveda tudi vojna bremena. V sedemletni vojni že šteje mo armada po 80.000 mož in Napoleon je imel po pol milijona vojakov; današnje armade pa štejejo na milijone vojakov. Velearmade, ki so jih vojvode države v sedanji vojni postavile na bojišče, zahtevajo ogromne vzdrževalne stroške. Kolikor večji je kulturni napredek, toliko dražje so vojne. Nemško-francoska vojna l. 1870/71., ki je trajala sedem mesecev, je stala Francijo 13 milijard frankov; od tega je bilo 6 milijard neposrednih vojnih stroškov. Vojna je torej stala Francijo krog 900 milijonov na mesec ali 30 milijonov na dan. Nemčija je pa izdala za to vojno poldrugo milijardo. — Južnoafriška vojna, ki je trajala 31 mesecev, je stala Anglijo 4220 milijonov mark. Kakor vse moderne vojne je bila tudi to kupčijska vojna, katere stroški so Angliji prinesli bogat dobiček, ko je zaposledla zlata in diamantna polja. Kupčijska vojna so bili tudi boji med Španijo in Kubo, ki so jih vodili severoameriški sladkorni spekulant. Ravno isto velja o salpeterski vojni med Čilejem in Perujem, v katere ozadju so dali evropski bankirji. V rusko-japonski vojni je šlo za izkoriščanje Mandžurije in Koreje. Ta vojna je sta-

la Japonsko 4 milijarde mark, Rusijo pa 6 milijard. Prva balkanska vojna je menda stala prizadete države 90 milijonov funtov, t. j. okroglo 2500 milijonov mark. Stroški za posameznega moža so znašali na dan 6 mark. Seveda se tu ni vsega v gotovini plačalo; veliko se je rekviriralo doma in v osvojenih pokrajinah. Natiroma je romalo tudi veliko zakladnih obligacij v Pariz, ki se večinoma še do danes niso rešile, kar je najbrže tudi eden izmed vzrokov sedanje nenavadne finančne slabosti francoske republike. Pri proračunanju vojnih stroškov pa ne pridejo v poštev samo neposredni stroški za armade, marveč je treba vpoštovati tudi podpore družinam vojnih obvezancev in skrb za ostale svoje padlih vojakov. Dalje ni pozabiti na različne odškodnine prebivalcem lastne dežele in končno škode na materialu. Pa še druge indirektno stroške provzroča državna vojna. Trgovina in promet počivata, najkrepkeje roke so zaposlene v vojni in tako rastejo vojni stroški v nedoglednost.

Nekaj posebnega pa je v gospodarstvu dejstvo, da si dežele pri vojni jako hitro opomorejo, in sicer ne samo zmagovalci, marveč tudi premaganci. To je bilo opaziti po napoleonskih vojnah, po vojni leta 1870. ter sploh po vsaki večji vojni.

Zakaj gre na severnem Francoskem počasi naprej.

Neki nemški vojak piše: Pohod proti Parizu se je prekinil. Zlomiti se mora še močan odpor, predno vržemo Francoze iz njihovih zelo močno utrjenih postojank. Naša napadalna črta se razteza proti nekemu strelišču francoske artiljerije. Sovražnik je močno utrjen in pozna natančno ozemlje, kar je velike važnosti, ker se ozemlje ne more pregledati. Boj se omejuje v glavnem na artiljerijo. Pehota more šele napredovati, kadar po večdnem obstreljevanju naša artiljerija oslabi sovražnikovo postojanko. V ozemlju se neprestano menjajo zaraščeni griči z obdelanimi dolinami; ob gozdnih robovih leže Francozi v varnih, skrbno pripravljenih strelskih jarkih. Njih topovi stoje v trdno zazidanih postojankah. Umevno je zato, zakaj tako počasi napredujemo. Kljub temu smo napredovali in sicer na naši napadalni črti vsaj štiri do pet kilometrov, seveda z izgubami osobito naše pehote.

Cerkev in več pripravnih hiš je izpremenjenih v zavetišča. Neprestano dohajajo ranjenci, ki jih obvezane odpeljejo naprej. Ko čakam pred cerkvijo na avtomobil, se zbirajo ranjenci, med njimi tudi eden, ki ga vodi tovariš. Na desni rami ima kakor pest debelo ramo, ki jo je povzročil šrapnel. Čez četrt ure se odpre cerkev. Ranjenici vstopijo. Grem ž njimi. Tovariš z ranjeno ramo sedi z razgaljeno ramo na stolu. Tako krepak je, da mu brez vsake podpore lahko ramo preiščejo, če niso ostali v njej drobič železa. Globoko rano, v katero bi lahko položil pest, očistijo. Iz neke hiše blizu cerkve prinese nekega mrtvega polkovnika. Polože ga v krsto, ki se prepelje na rajnikovo željo z avtomobilom v Strassburg.

Hudo je, ker leže nevarno ranjeni

POGLED NA VARŠAVO.

Opevalo jo je veliko pesnikov, njo, staro, častivredno prestolico vojvodov in kraljev, za katero so prelivali že reke krvi švedske, pruske, ruske, francoske in avstrijske armade. Zdaj hoče zopet usoda, da vidi pred svojimi okopi bitke, ki se bodo morebiti tudi v njej sami bile, za to, da se odloči, kdo postane ali ostane njen gospodar.

Lepo mesto ob Visli se omenja v starih spisih že v prvem četrtletju trinajstega stoletja. Zgodovinskovažno je postalo šele čez 300 let, ko je v Varšavi nastanil svoj dvor Žiga II. Sto let potem so se bili za Varšavo Švedi, Brandenburžani in Poljaki. In v krasnem

vojaki po več dni na bojišču, ne da jim bilo mogoče pomagati. Podnevi ne morejo namreč naši sanitaci ničesar napraviti. Šele zvečer preneso ranjenec iz vojne črte na obvezovališče.

V naši bateriji zdravstveno stanje ni slabo, dasi je imel že vsak radi slabe vode drisko.

Iz bojev proti Srbom.

Tragedija na Savi.

Nasproti belgrajske trdnjave, med ciganskim otokom in zemunskim donavskim obrežjem, se je odigrala te dni tragedija, katera jasno dokazuje, kako grozna demoralizacija vlada v srbski vojski. V torek popoldne je dobila neka srbska četa, močna 250 mož, pod poveljstvom rezervnega stotnika Vitomirja Sajkoviča zapoved, da prekorači Savo, se izkrca na ciganskem otoku, od tu pa prekorači Donavo in stopi na naše obrežje. Vojstvo čete se je uprlo tej zapovedi in je ni hotelo poslušati. Nezadovoljstvo se je skoraj spremenilo v odpor, ko je dal neki srbski polkovnik z večjim oddelkom te vojake preteptati. Končno so se vojaki pokorili in na zapoved polkovnika se je stotnik Sajkovič ukrcal za smrtni pohod. Ko so prišli čete do ciganskega otoka, je neki vojak potegnil iz suknje belo zastavo in pričel mahati proti našemu obrežju. Ko je to zapazil stotnik, je vzel zastavo vojaku in s klici: »Živio!« pričel sam mahati našim četam. Z naše obale ni padel noben strel. Ali s srbske strani so to opazili. Takoj je šel od belgrajske strani motorni čoln za izdajalci in jih došel na sredi Donave. V motornem čolnu sta se nahajala dva častnika s samokresi. Vstal je tudi Sajkovič. V levici je držal belo zastavo, v desnici samokres. Nekoliko groznih trenutkov. Oba častnika sta ustrelila in Sajkovič se je zgrudil mrtev na dno čolna. Sedaj sta še kadeče se samokrese obrnila proti vojakom in sta jih prisilila, da so se vrnili. En oddelek se je odzval, dočim jih je do 150 veslalo naprej in srečno prišlo na našo obalo, kjer so se udali naši vojski.

Vsaj leseno rakev junakom...

Prijatelj nam poroča naslednji ginljivi dogodek: Podpolkovnik Bestal je podlegel ranam in bil pokopan v J. na mohamedanskem pokopališču. V Zagrebu se je izvedla akcija, da se njegovo mrtvo telo izkoplje in prepelje v Zagreb. To se je mohamedancem v J. naznanilo. Mestece J. je popolnoma mohamedansko. Mrtvo truplo Bestalovo je bilo blagoslovljeno od sosrednega katoliškega župnika in pokopano na mohamedanskem pokopališču, spremljano od velike množice mohamedancev. Ko je prišlo poročilo, da podpolkovnik Bestal izkopljejo in prepeljejo v Zagreb, so mohamedanci bili zelo žalostni. Mohamedanci so prosili, da naj vsaj lesena rakev, v kateri je do sedaj počivalo mrtvo telo junaka, ostane pokopana na onem kraju na mohamedanskem pokopališču in nad njim križ z napisom. Oni bodo — so rekli to smatrali za njim izkazano čast, in ta grob hočejo varovati kakor svet spomin. Pri tem je tudi ostalo.

Takšen je bosenski mohamedanec Hrvat, ako ga ne pokvari moderna polkultura: ako te prične ljubiti, potem ti daje celo dušo.

Srbske vojne zvijače.

Iz bojev ob Drini poroča »Reichspost«: Nekega večera je prišel k brigadnemu generalu, ki je poveljeval na našem levem krilu, podčastnik in mu v gladki nemščini sporočil ustno povelje, da odrinejo tekmo noči vse rezerve na močno oblegovano desno krilo. Ko so pa začeli podčastnika natančneje izpraševati, se je zmedel in pokazalo se je, da je bil to srbski vojak iz princ Jurijeve čete.

Srbkinje v vojni službi.

Neki hrvaški ranjenec pripoveduje: Naš polk je prišel do neke male vasi; patrula treh mož je odšla poizvedovati v vas. Stopili so v majhno koč, v kateri je ležala 70letna starica in se zvijala in ječala, kakor bi jo mučile velike bolečine. »Kaj ti je, stara?« vpraša stražni vodja. »Oh, otroci, naj Bog ne da ne vam ne našim materam takih krčev kakor jih imam jaz!« — In babnica začne še huje ječati. Naši vojaki jo puste in odidejo dalje skozi vas. Komaj so pa dobro odšli, je iz koč švignil plamen in hip na to so naše obsuli šrapneli in krogle. Starica je bila zažgala svojo koč in s tem dala znamenje Srbom. Ob tej priliki je padlo mnogo naših, a še več Srbov, ker so naši vojaki krvavo maščevali svoje padle tovariše.

Pri bateriji.

(Pripoveduje topniški častnik, ranjen na srbskem bojišču.)

V preprostem šotoru, ki je dobro markiran s kupi sena in z vejevjem, sedijo častniki topniške baterije pri večerji, kar vstopi podčastnik, ki ima službo pri telefonu, in javi: »Poveljništvo naznanja, da prične jutri zarana splošni naskok na sovražne postojanke. Baterija mora z vsemi močmi podpirati našo pehoto.« — »Dobro!«

Pogovarjali smo se o naši jutrajšnji nalogi. Stvar ne bo tako lahka. Obkoljujejo nas strme gore, zaraščene in skalovite. Naših topov ni mogoče spraviti tje gor. Naše pozicije v dolini so pa izborne in podpirali bomo našo pehoto od tukaj.

Poveljnik baterije izda povelje: Vi, gospod poročnik, pojdite še nocoj na hrib, višina 458, patrulja naj uredi telefon. Vi boste zapovedovali, kako naj baterija meri. — Mladi poročnik salutira. Še enkrat smo trčili s ploščnatimi čašami. Srbom smo še dolžni pošten odgovor, ker so nas pred dvema dnevo- ma uprav strašno napadli.

Že pred zoro je bil naš poročnik na strmi gori, s katere je bil krasen razgled po hribih in dolinah v okolici.

»Lepo je tam,« reče šaljivec naše baterije, »samo varnostne razmere niso v redu!« Spretno in hitro polagajo naše patrulje telefonski kabel, ki bo vezal našo baterijo z opazovalcem na gori. Dani se. Na sovražnih postojankah zapazimo gledalce, ki se radovedno in vztrajno zanimajo za našo baterijo. Tu in tam že zagrmijo kakšna granata srbske baterije. Daljno opazovanje se mora prestriči, dokler Srbi svojih topov ne namerijo proti našim zakritim legam. Hitro nekoliko šrapnelov! Naši topovi zagrmijo. Učinek je dober. Srbske patrulje so se poskrile.

Kabel je zvezan. Telefon zazveni. Prvih naših šest topov strelja po vrsti. Na zemljevidu smo premerili oddaljenost. Ti prvi strelji služijo le za orientacijo. Bel oblak nad hribovom nam kaže, kje je šrapnel razletel. Telefon zopet zabrenči: »Na strani 100 manj, vizir 20 manj!« Hitro malo premaknemo topove in že grmijo zopet izstrelki v daljavi. Naši šrapneli morajo zdaj padati 600 metrov na desno in 100 metrov nižje. Telefon brenči: »Vizir 10 višje, padajočo granato!« — Bum! »Elevacija pet višje!« — Bum! »Dobro je!« — »Šrapnel, tri strele!«

Tedaj se je začel peklenški koncert. Naši topovi sipljejo šrapnele, da je veselje. Uspeh se kaže. Srbi popuščajo svoje najnižje okope in se selijo v višje. Naša pehota je začela delovati. Slišimo prasketanje pušk, rojne vrste se pomikajo naprej. Naenkrat strašen hrup. V globokem basu se je javil srbski top. Telefon naznanja: »Srbi streljajo na našo pehoto.« — »Kje?« — »Še ne vidim, takoj!« Napeto pričakujemo nadaljnjih vesti. Kaj pa je to? Blizu nas sta zagrmela dva strela, ostra in jasna. Ali so že zapazili naše lege? Nato pokaže stotnik smehljače na holmec v bližini. Tjekaj padajo vsi srbski šrapneli, točno, drug za drugim — v našo artiljerijsko maškerado. Tam na hribu so naši topničarji »montirali« baterije, za v naglici izkopanimi okopi stoje »topovi« iz desk in glinastih cevi. Na te sipljejo Srbi dolgo svoj ogenj. Mi pa smo popolnoma mirni in varni na svoji po-

Štirinajst dni v Lvovu.

Dr. T. Wienclow priobčuje v »Glosu Narodu« zgodovino svojega 14 dnevnega prebivanja v Lvovu.

Bavil se je letošnje počitnice v Skolju ter se je dne 29. avgusta pripeljal v Lvov po nujnih opravkih, ker so se vsa poročila o bojih med našo in rusko armado glasila ugodno, ni mislil, da se mu more pripetiti kaka neizgoda.

V Lvov se pripelje ob 12. uri po noči po devetdnevni vožnji, med tem ko traja navadno vožnja iz Skolja do Lvova le 3 ure. Prizor na kolodvoru je bil nenavaden. Prihajali so ranjenci v velikanskem številu, ves tramvajski obrat je bil v službi Rdečega križa, nebroj avtomobilov in navadnih voz je vozilo ranjence po bolnišnicah. Vse to je bilo znamenje, da se vrši v bližini Lvova krvava bitka.

Nedelja, 30. avgusta je bilo v Lvovu še dosti mirno. Le brezštevilni vojaški avtomobili so vozili neprestano tren in municijo proti Zloczowu in Ravi Ruski. Ljudje so trumoma prihajali na grad, odkoder se je slišala kanonada in videl žar gorečih vasi v okolici Buska.

V ponedeljek se je hotel odpeljati. Ali neki uradnik mu pove, da vozijo vlaki samo proti Krakovu. Ostaj je tedaj v Lvovu in zamudil zadnji vlak, s katerim bi se mogel odpeljati nazaj v Skolje.

Zbeganost ljudstva je v ponedeljek že silno narasla. Ob petih popoldne so vsled neke alarmujoče vesti začeli s tako naglico zapirati trgovine, da je bil po mestu tak ropot in šum, kakor bi se bližal sodnji dan. Na kolodvoru je mrgolelo na tisoče ljudstva, pribeglega iz bližnjih vasi; pripovedovali so v velikem strahu, da sovražnik požiga vasi. Gneča je bila toliko, da se je več otrok zadušilo na kolodvoru, ženske so upile, klicale svoje otroke, trume so oblegale stroj vlaka, ki je stal na šinah, ali nobenega mašinista, žive duše od železniškega osobja ni bilo več na kolodvoru. Vlada je popolna tema, ljudje so si svetili z žveplenkami. Dr. Wienclaw je položaj presodil pravilno, zapustil postajo in se vrnil v mesto.

V torek je prišel transport ruskih ujetnikov, za njimi transport ruskih ranjencev. Lvovčani so uredili meščansko stražo, načelstvo je prevzel sodni nadsvetnik Schneider, mestni svetovalci so prevzeli vodstvo posameznih oddelkov. To je bilo potrebno, ker je bilo vojaških straž od ure do ure manj, in so se pojavljali sumljivi elementi.

Pride znameniti dan, četrtek, 3. septembra. Zjutraj se prebudim in pogledam na trg Halicki. Mesto izgleda, kakor po kugi; kupi smeti in blata po ulicah, sicer grobna tišina povsod. Grem na trg, kjer zapazim nekaj ljudi, ki čitajo razglas. Pristopim in čitam: »Meščanje! Naše čete so se morale umakniti, a ruske armade v kratkem vkorakajo v mesto. Pozivljamo vas k miru.«

Hitim še enkrat na kolodvor. Ali zaman — noben vlak ne odhaja več.

Ko se vračam, vidim plapolati bele zastave iz sodišča, in mnogih drugih javnih poslopij. Trgovine vse zaprte. Tu in tam si slišal glas, »že gredo«, na kar so se hitro zapirala okna. Katoliške hiše so izobesile svete podobne na vratih, tudi Židje so poskušali to, pa je katoliško ljudstvo to preprečilo.

Ob enajstih dopoldne se prikaže prva ruska patrula. Dva dragonca prihajata počasi in previdno po Batorijevi ulici. Pazljivo opazujeta okna in ko ne vidita nič sumljivega, jahata počasi zopet naprej. Na strel pripravljene puške in sulice v rokah — sedita resno na konjih, okrašenih s krasnim cvetjem. Pravili so kasneje, da so dragonce okrasila dekleta, in so na ta način manifestirale »svoja čuvstva.«

Za prvimi patrolami so prihajale vedno večje, in kmalu se je trg Halicki napolnil. Od tu so šle patrole po vseh stranskih ulicah, a od Zelene in Liczowske mitnice so prihajale vedno nove vrste dragoncev.

Izmed ruskih generalov je prvi prišel v Lvov general Rode. Ustavil se je v bližini Winnika in zahteval od podžupana dr. Rutowskija 16 talnikov in sicer 4 Poljake, 4 Starorusine, 4 Ukrajince in 4 Žide.

Talnice so nastanili v hotelu »Georga« in jih je imelo mesto živiti. Naslednjega dne šele so vkorakali Rusi v masah v mesto. Korakali so zlasti šarže okrašeni s cvetjem med sviranjem godbe in prepevanjem. Meščanstvo se je uzorno vedlo, vse je stalo resno, brez vsakih ovacij, katerih so Rusi, kakor je bilo videti željno pričakovali. Rusi so marširali z veliko bravuro, smehljaje se in samozavestni so sprševali povsod: »Ktera cesta pelje na Dunaj in kako daleč je do tam?«

Del generalov se je nastanil v hotelu »Georga«, del na rotovžu, vojaški guverner mesta Lvov Sergij Heremeteff se je nastanil v stanovanju župana Neumanna.

Metali so istočasno z avtomobilov med ljudstvo znani oklic velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Redigiran je bil v ruskem jeziku, kasneje objavljen v poljskem jeziku po plakatih in natisnili so ga tudi vsi časopisi.

Istega dne so izpustili vse politične zločince iz zaporov deželnega sodišča. Vso zadevo je vodil znani grof Bobrinski. Izpustili so 280 oseb, ki so bile zaprte radi veleizdaje in vohunstva. Bilo je največ žensk iz inteligence, potem dijaki, rusinski duhovniki, kmetje in židje.

Grof Bobrinski, ki spremlja armado kot rezervni častnik je v slabi poljščini tolažil ženske, ki so jokale: »No, no, ne jokati, matuška Rusija ni vas pozabila, mi smo prišli, da vas rešimo; kdor rabi denarja, naj se zglesi pri meni v hotelu Georga!«

Grof Bobrinski je sodišču tudi izrazil željo, da naj sodišče posluje dalje, samo sodbe naj bi se izdajale v imenu Njegovega Veličanstva carja. Ker je podpredsednik deželnega nadsodišča Przyluski to odklonil, se je Bobrinski konečno zadovoljil, da se sodbe izrekajo v imenu Njegovega Veličanstva cesar-

ja, rekoč: »Vi imate carja, in mi imamo carja, potem je to vse jedno!«

Vojaštvo se je nastanilo po praznih vojašnicah, Heremeteff pa je izdajal dan za dnem oglase, in sicer v poljskem in ruskem jeziku. Prodaja alkohola je bila popolnoma ustavljena in kdor je kršil prepoved je bil zelo strogo kaznovan.

Ko so vkorakali Rusi v Lvov, se je ubožno ljudstvo vrglo na vojaške in državne magazine. Velikanske zaloge moke in sladkorja so popolnoma izginile. Ko so bile javne zaloge prazne, so se vrgli na privatna skladišča, ali tu je nastopila meščanska straža in je prišla 7 roparjev te bande. Guverner jih je dal na mestu obesiti, vsled česa je nastal v mestu takoj red.

Izmed časopisov je izhajalo prve dni samo »Słowo Polskie«, kasneje so začeli izhajati še »Dziennik Polski«, »Wiek Nowy«, »Gazeta Wiercorna«, »Kuryer Lwowski« in »Gazeta Codzienna«. Izdaja »Dila« je bila ustavljena. Časopisi so seveda pisali samo to, kar jim je bilo ukazano. Po teh poročilih je Francoska bila povsod zmagovita, nemška armada se je morala povsod umikati iz Francije, in celo Belgija je hitela od zmage do zmage. Ruska armada je seveda korakala od trumfa do trumfa. Srbi so uničili sedaj en avstrijski armadni zbor, sedaj drugega itd. Z druge strani so začeli širiti vesti popolnoma nasprotno. Na stroju pisani listki so naznanjali: Bog z Vami! Varšava vzeta, Pariz kapituliral. Rumunja napovedala Rusiji vojno, bodite brez skrbi, v par dneh pride rešitev! Take listke so metali iz aeroplanov, ki so v resnici krožili nad mestom, in katere so Rusi obstreljevali.

Mesto je dobivalo počasi svoj navadni obraz, le trgovin je bilo še vedno vse polno zaprtih, a na ulici si videl le malo ljudi. Ob osmih zvečer ni bilo skoro nobenega človeka na ulici. Kavarnne prazne, gledališče zaprto, le kinematografa »Kopernik« in »Helios« sta dajala predstave.

Ker se je izkazala mešč. straža za nezadostno, je guverner uredil mestno policijo 500 moč, z dnevno plačo 3 kron.

Koj po svojem prihodu so Rusi izdali ukaz, da mora vsakdo prinesiti na rotovž orožje, tudi tako, ki je imelo samo muzealno vrednost. Lepe stvari so seveda Rusi pobrali, le nič vredna stara šara je ostala na rotovžu; po hišah se je brezobzirno preiskovalo, če so meščanje zadostili ukazu.

Skozi mesto so marširale čez nekoliko dni neštevilne vrste ruske armade. občudovati je junaštvo naših čet, da so se toliko časa ustavljale tem milijonom.

Guverner Heremeteff si je dal predstaviti mestni svet, a govor, ki ga je imel podnačelnik dr. Rutowski v poljskem in francoskem jeziku, je guverner dvakrat popravil. Guverner je odzdravil kratko, o mestu se je izrazil: »Vaše mesto je veličastno«, kar so časopisi seveda debelo podčrtali. Obiljubljen je varstvo in zahteval lojalnosti. Po tem se je poklonil in odšel... Prišel je razglas, ki je pozival železniško osobje,

da se povrne v službo. Ravno tako se je pozivalo poštno in brzojavno osobje, ter se je zagotavljalo, da bodo dobivali plače kakor prej. Poziv ni imel nobene uspeha. Pozneje sem slišal, da jih je mnogo prišlo iz Rusije. Železniški promet se je pričel po preteku 4—5 dni, in sam sem videl vlak voziti 10. septembra proti Tarnopolu. Obupni prizori so se pojavljali na rotovžu, ker so ustavili podpore ženam, ker ni bilo več denarja. — Dva dni ni bilo kruha, ne žemelj, pozneje so pekli kruh s kvasom, ker ni bilo droži. Ta kruh, slab in zdravju škodljiv, je poskočil v cenah grozovito. Majhen hlebeček je veljal eno krono. Pekli in prodajali so kruh reveži, ki niso imeli od česa živeti.

Rusko vojaštvo je gonilo stotine goved čez mesto.

Nekaj dni po zasedenju mesta so začeli prevažati tako strašne množice ranjenih Rusov v Lvov, da so ž njimi napolnili vsa javna poslopja, skladišča, trge, odvažali so jih celi vlaki proti Brodom in Tarnopolu. Rusi so sami priznali velikanske izgube in so govorili o 80.000 padlih vojakov, splošno se je pa domnevalo, da jih je padlo vsaj dvakrat toliko.

Kako grozne so morale biti ruske izgube, sledi iz dejstva, da so pokopali v enem tednu 5 generalov, med njimi pl. Rodeja, ki je prvi vkorakal v Lvov.

Častniki, med katerimi je bilo mnogo Poljakov, niso dosti prihajali v kavarnne. Govorili so radi, ako si se znal prikupiti. Meni so pravili, da porušijo Lvov, da ne bo kamna na kamnu več, ako bi bili pregnani. Ko pripomnim, da morda ne bo časa za to, mi odgovore, da delajo mine hitro. Je li bilo to resno, ali so samo strašili, ne vem, res pa je, da so imeli na glavnem kolodvoru silno mnogo opraviti.

Resnici na ljubo moram priznati, da v Lvovu ruski vojaki niso napravili nobene nekretnosti, pač pa so prihajale množice kmetov iz okolice, ki so se pritoževale, da kradejo ruski vojaki, da nadlegujejo žene, in da plačujejo svojevoljne cene za kupljeno blago. Guverner je poslušal te pritožbe, obetal pomoč, pa zgodilo se ni ničesar, ker navadno niso krivcev dobili.

Med ranjenci v Lvovu so se nahajali tudi naši, a v malem številu. Pač pa sem videl dva dni po vrsti več sto avstrijskih ujetnikov, med njimi precej častnikov. Toda neki gledalec je trdil, da vodijo Rusi tri dni ene in iste ujetnike skozi mesto, hoteč nas prepričati, da ujamejo vsak dan toliko ujetnikov. Tudi s temi so postopali Rusi v vsakem oziru korektno, najbrže zato, ker so povsod razglašali, da so nas prišli »osvoboditi iz sužnosti«, čeprav jih za to ni noben Poljak prosil. Zagotavljali so nas, da nam se bode pod rusko vlado dobro godilo, da je na poti iz Rusije ogromno provijanta, vsled česar bo draginje skoro konec, židom so pa grozili da bo smelo ostati v Lvovu k večjem 6 židovskih trgovin.

V cerkvah si videl mnogo vojaštva, celo častnikov. Spovednice so bile oblegane. V čast naše duhovščine moram priznati, da je v težkih časih, ko se je zdelo, da nas vse zapušča, ona ostala na svojih mestih, in nam vlivala v srca edino tolažilo v takih trenutkih. Kasneje sem zvedel, da so govorili, da je mnogo cerkev porušeni. Temu nasproti trdim, da ni nobena cerkev do 17. septembra trpela nobene škode. Nepoškodovana je tedaj cerkev Sv. Elizabete in tudi Sokolski dom stoji nepoškodovan.

Poverilnice, s katerimi si smel iz mesta, so začeli izdajati 14. septembra. Izdajali so jih pa samo proti Tarnopolu in Brodom.

Po 14 dnevnem prebivanju na rotovžu se je guverner preselil v novozgrajeno poslopje avstro-ogrske banke.

V četrtek dne 16. septembra smo čuli grozno streljanje topov v smeri proti Grodeku. Streljanje je trajalo od ranega jutra, do poznega večera. Imeli smo vsi vtis, da je zadnji dan ruske vlade v Lvovu, kajti videl sem iz svojega stanovanja 3 ruske generale, ki so imeli vse pripravljeno za odhod. Polen upov sem se vlegel k počitku. A ko se prebudim, sem bil razočaran. Cerkeške patrulje in brezštevilni tren, s katerim so prejšnji dan Rusi bežali proti vzhodu, se vrača nazaj proti grodeški mitnici. Gromenje topov ne več tako grozno, in že mnogo bolj oddaljeno.

Drugi dan smo videli posledice te grozne bitke. Vsi vozovi, ves tramvaj in ves ruski Rdeči križ so vozili dan za dnem tolike množice ranjencev v Lvov, da se mi je zdelo, da so ostali le drobci še od ogromne armade, ki se je valila skozi Lvov proti Grodeku.

Naročajte „Slovenca“!

RELIEFNI ZEMLJEVID TRDNJAVE VARŠAVE.

Kljub silovitim naporom se ni Rusom posrečilo, da bi bili zadržali prodiranje zveznih avstrijskih in nemških

armad proti Varšavi. 60 km zahodno od Varšave je bila ruska konjenica občutno poražena. Odločilni boj za Varšavo je v teku. Varšava leži na levem bregu Visle in tvori z Novim Georgiev-

skom trdnjavski trikot. Varšava je glavno mesto varšavske gubernije in središče glavnih železnic. Mesto je močno utrjeno. Blizu Varšave je zbrana glavna sila ruske armade.

stojanki. Telefon se zopet javi: »Še ena srbska artiljerija! Strelja brčkone na nas. 400 na levo, 1500 nazaj, vzdig 40 višje!« Dva naša topa streljata še nadalje na srbske pehotne jarkne in okope, ostale štiri pa smo naravnali na srbske topniške pozicije. Šrapnel za šrapnelom jim prihaja bliže. Medtem so oni že zapazili, da so streljali le na maskerado. Njihovi šrapneli so nam nevarni. Telefon naznanja: »Našli so našo opazovalno postojanko, streljajo na njo. Moramo se kriti.«

Srbski šrapneli ne žvižgajo samo proti našim opazovalcem, nego šest korakov pred našo baterijo je udaril tak vražji izstrelek iz sovražnikovega topa ter nam zasul s peskom oči.

Telefon zazvoni na vso moč: »Jih že imam!« — Presledek. »Za grmovjem sredi hriba čepijo!« — javlja naš opazovalec in že nam narekuje nove cilje. Zdaj streljamo v tri smeri. Častniki in vojaki napenjajo vse svoje moči. Poveljništvo pehote nam naznanja po telefonu svoje želje, nam opominja, nam daje poguma, nas graja, hvali in nam oporeka — vse na en mah. Strašno hitro bučijo in grmijo naši topovi naše žile so vse napete, in zdi se, kakor da smo vsi skupaj en edin trepetajoči živec, ki reagira na vsak poveljnikov migljaj. Najprej obmolne srbski top, ki je streljal na našo pehoto. Par naših šrapnelov mu je zamašilo žrelo. Naenkrat obmolnejo topovi, ki so streljali na našo baterijo... Zopet zadrdra telefon, zopet obračamo topove in streljamo naprej neprenehoma ter se niti ne zavemo, da nam opazovalec narekuje čedalje večje vzdige in da se pehotne vojne vrste vpenjajo čedalje višje po hribu.

»Ustavite ogenj, naši so na vrhu!« Hura! »Ne streljajte! Odmor!«

Zmagali smo. Solnce se nagiblje k zapadu. Utrujeni, umazani se bližamo zopet k svojemu šotoru, kjer nas pozdravlja veseli obraz našega kuharja: »Ponižno javljam, da je kosilo že gotovo!« ...

Slike iz evropske vojne.

Znani mojster v slikanju vojnih dogodkov z bojišča Luigi Barzini, ki se je udeležil vojnega pohoda v Mandžurijo, Libijo in Balkan, je tudi na francosko - nemškem bojišču. Njegova brezobzirnost, da bi videl kar največ, je znana tudi med njegovimi tovariši in njegova zmožnost, videti, kar drugi ne vidijo, spojit fantazijo z mirno preudarnostjo, je podobna bistrosti detektiva. Razume govor prikazni in tudi pripovedovanje mrtvih.

»Skoro vsi padli,« tako piše, »leže na trebuhu, zasiveli obraz je obrnjen k zemlji, zadeti so v čelo ali prsa in imajo one nečloveško, groteskno, strašno obličje, za katero obsojuje smrt na bojišču padle. Mnogi izmed njih so imeli čas, da so se mogli komedno iztegniti v pričakovanju smrti. Zdi se, da spé. Pred vsakim padlim leži puška, ki je pri padcu zlezla iz roke. Ostri bajonet so narahljali zemljo. Naval se je začel 700 do 800 m pred sovražnikovimi obkopi. Dobro je mogoče zasledovati, še enkrat preživeti. Mase napadalcev, ne meneč se za izgube, so šle naprej v peklenem ognju. Sršče granate so zažgale tupatam kup slame ali sena, ki se zdaj tli. V trenutku navala pa je sovražna baterija vendar molčala — kakih 500 m ni nobenega

trupla. Sovražnik se je umaknil. Preidemo to prazno mesto in zopet se prikazujejo trupla. So pa že vsa sovražnikova.

Ob česti v — — — nam pripoveduje trupla zanimivo epizodo. Del sovražnikov je bil odrezan, poslužil se je grabna ob cesti za varstvo in streljal iz njega. Omagoval je. Držal se je do skrajnosti; poslednji napadalci leže le tri metre pred njimi. Pa jih je prevahal naval in vse strl. Od bajonetov prebodena padla peščica teh junakov leži na hrbtu čez rob grabna. Tu zavil bajonet, tam razbita puška pripoveduje o silnem, divjem obupnem boju.

Pred oddekom leži podčastnik, ki jih je vodil. Zdi se, da jim velevala še zdaj.

Okrog drugega častnika leži vrsta mrljev. Kako so si podobni! Samo uniforme je razlikujejo. Nemci in Francozi, oboji padli. Razliko jim je zmila maska smrti. Nekako bratstvo v večnem miru smrti veže te padle sovražnike.

Na drugem mestu piše: »V — — — je nemška vojska obstala. Zasedla je vrh, ki obvlada mesto in postavila topove, da bi zabranili prehod čez reko. Med tem, ko topovi grme kot pekleni stroji, korakajo sivi polki v redu trdno skupaj in pravilno k — — — in — — —

»Ali jih je bilo veliko?« Stara krčmarica pojasnjuje: »Moj Bog! In kot iz kamna!« »Utrujeni?« »Kdo bi si to upal trditi? So iz kamna!« V dveh urah pridemo do bitke — brezkončne in največje v zgodovini, ki je kot požar na stepi prešla pokrajino. Vrste vozov obstajajo. Popotniki porabijo ta trenutek, da se obrijejo, visoko gori na zadnjem sodu smodnika sede tako lepo, kot v kateremkoli brivskem salonu.

Maročani zmrzujejo. Stiskajo se k zidu, da bi bili varni pred veterčkom, ki se igra z vršički dreves. Na nekem vozu sedi sin Arabije in prepeva orientalsko bojno pesem. Vojaki okrog in okrog v tihi udanosti poslušajo ječečo pesem svoje žgoče domovine. Hropenje topov se bliža, dim srčeh strel se gosti. Nikdo se ne ozre, nikdo se ne obrne, nikdo se ne briga za to, kaj pride. Ti rjavi kupi samo čakajo na povelje k boju; za vse drugo jim nič ni. Ne morejo tega brez tega niti razumeti. So kot pes, pogovor njihovega gospodarja jim je tajnost, ko pa jih pokliče žvižg, skočijo na grlo temu, na kogar gospod pokaže.

V — — — je ko vpeklju. Kanonada ne prestane. Iz bruhanja in grmenja topov se da spoznati le kovinski zvok prhajočih granat. Naprej! Cesta je zapuščena. Pri mostu stojita naslonjena dva generala. Mirno se razgovarjata. »Kakšna je cesta, gospod general,« povprašujem ojuhačen vsled njegovega prijaznega obraza. »Ali smem iti dalje?« »Gotovo, samo pazite na streljanje, da ne pridete v sovražnikov ogenj.« Kraj je videti kot bi bil prestal potres. Prišlo je, vzelo rog za rogom, streho za streho. Stene razpadajo in ukazujejo opustošeno notranjost. Domače orodje, kos za kosom, pada na cesto. Granate so pometle strehe in razmetale vse na daleč in notri. Črni oblaki dima se mešajo v fino meglo eksplozij. Mesto je videti kot zvezano od strahu. Vsi stanovalci pa vendar niso zbežali. Tu in tam pokuka kdo izza polzaprtih vrat. Sicer so pa skriti po kletih. Nikdo ne spregovori niti besedice.

Dan se nagiba — — — bombardiranje postaja hujše. Brkati Zuav pogleda zvedavo k nebu, vzame iz ust

svojo pipico in zamrmra: »Uhm. Slabi časi. Jutri bo deževalo — železo.«

Prazno bojišče ob reki Aisne.

Očividec poroča: Večina si predstavlja bojišče tako, kakor je predstavljajo slike ali fotografije. Če stojimo severno od reke Aisne na kakem griču in gledamo po ravnini, vidimo deželo z gozdovi, vasmi in s pristavami, ki goré in se kade. Edini ljudje, ki jih vidimo, so male skupine blizu reke. Čez nekaj časa se skupine pomikajo polagoma naprej, razširjajo se, dokler se močje ne razkrope po ravnini. Zdi se, kakor da iščejo nekaj, kar so izgubili. Tako počasi hodijo, kakor da so utrujeni in da zanje čas ne velja. Od časa do časa se v prostoru pojavi nenadoma tanek, bel dim, ki visi nad njimi. Šumi tako, kakor da se kreta v zraku na miriade perut, kakor da se mali vodometi dvigajo, kakor se dviga prah po dolgotrajni suši, kadar močno dežuje. To so sovražnikovi šrapneli. Ne vidi se, odkod padajo; sovražnik je zapazil, da se čete pomikajo naprej. Močje nadaljuje svoj mirni izprehod, kakor da se ni nič zgodilo; vedo namreč, da ogenj šrapnelov ni tako nevaren kakor gromi. Zgodi se, da se kak moč izpodtakne in obleži, kjer pade. Zadel ga je ena tistih mnogih krogel, ki jih raztrese šrapnel, če se pravočasno razpoči v zraku. Močje korakajo naprej, dokler ne začujejo novega glasu. Novi zvok je podoben ostremu in hitremu regljanju. Sovražnikova strojna puška meče z levega robu gozda svinčeno točo. Močje se takoj vrže na tla. Spoštujejo namreč eno strojno puško bolj kakor celo baterijo topov. Regljanje preneha tako hitro kakor se je pričelo. Če pogledamo na gozd, vidimo plamen, podoben rdečim svetilkam med drevesi. Naši topovi odgovarjajo na sovražnikov ogenj. Nekaj minut pretresa gromenje zrak. V varstvu tega ognja močje zopet vstanejo, a žal ne vsi, in tečejo hitro naprej. Zopet čujemo regljanje; močje zopet iščejo varnosti na prsih matere zemlje. Tako se nadaljuje približno eno uro, dokler močje ne zginejo, kakor da jih je požrla zemlja. Ničesar več ne vidiš kakor dolge temne črte, ki segajo po ravnini. To so strelski jarki. Zdaj se prično dvoboji pušk.

Cesar in redovnik.

Nemški cesar Viljem je došel dne 1. t. m. v S., kjer se je posvetoval z vojvodom Albrechtom Würtemberškim. Ko je zapustil S., so ga častniki in vojaki živahno pozdravljali. Med njimi je stal tudi frančiškan pater Florijan Schoch iz samostana Frauenberg pri Fuldi, ki pastiruje med ranjenci. Ko cesar zagleda redovnika v redovniški obleki z modrim trakom vojnega duhovnika in z rdečim križem, stopi takoj k njemu, mu seže v roko in mu reče: »Vi morate tu gotovo izpolnjevati veliko želja mojim umirajočim tovarišem. Zahvaljujem se Vam. Dobro jutro!«

Topovi iz zlata, ledu, kož, lesa in gline.

Moderni topovi so zelo dovršeni stroji. Dandanes je že vsa evropska javnost informirana o modernih topovih. Prav gotovo pa ni znano vsem, da so bili časi, ko so v vojni uporabljali topove iz kož, da, celo iz ledu. — Najzanimivejše in najdragocenejše topove ima neka indijska kneginja. Ti topovi so iz zlata. Iz teh do danes ni bil izstreljen niti en strel, čeprav je notranjščina iz najboljšega jekla. En zlat top je stal okoli dva milijona kron. Ti topovi so posvečeni in indijsko prebivalstvo prireja procesije, da jih more videti. — List »Schuß und Waffe« poroča, da so bili topovi izgotovljeni že tudi iz ledu in da so baje iz teh tudi streljali. Ruska carica Ana, ki je vladala leta 1730.-1740., je dala napraviti štiri topove in dva možnarja iz ledu. Iz teh ledenih topov je bilo izstreljenih šest strelcev — in topovi niso popokali! Tatarski vojaki, ki so se bojevali proti

Angliji, so imeli topove iz kož, ki so bili v železnih obročih. Razen topov iz kož so rabili v Aziji baje tudi lesene topove. Tako so na primer Kitajci pred nedavnim postavili v svojih trdnjavah lesene topove, da zmotijo svoje sovražnike. Na otoku Malta so malteški vitezi streljali iz topov, ki so jih izvrtali iz skal. V luknje so nasipali smodnika in kose železa, pa streljali z njimi na sovražnika, ki se je po morju bližal skalnatemu otoku. V prvi polovici minulega stoletja so našli v indijskih puščavah Mehike topove in krogel iz gline. Izvirali so iz XVI. stoletja, iz dobe, ko so vdrlili Španci v Mehiko. Streljali iz njih pa najbrže niso.

Razočarani Garibaldinci.

Od 1000 Garibaldincev, ki so odšli s Pepinom Garibaldijem Francozom pomagat jih je prišlo 500 v Maroko.

Garibaldinci se s Francozi nič kaj ne pohvalijo. Ko so prišli v Montelimar, so se morali zavezati, da bodo celo vojsko v francoski armadi služili. Vojaška oblast jim je slekla rdeče srajce in jim je dala rjavo uniformo. Vzela jim je zastave in vtaknila mlade fante v francoske vrste, ki so jih učili francoski častniki v francoski komandi.

Tisti, ki so se pa zavezali, da bodo 5 let služili, so morali v Maroko, kjer so izpolnili z njimi tujske legije, pripravljene za boj z upornimi domačini.

Veliko laških prostovoljcev se je pa vrnilo zelo nevoljnih in razočaranih nazaj v Italijo. Pri »Pepinu« so ostali samo taki, ki imajo posebne interese na Francoskem. Alessandro Chiavelli, bivši vseučilišni profesor sviri laško mladino pred vstopom v francosko armado v listu »Giornale d'Italia«. Francija je itak vse mogoče zaveznike pokonci spravila, celo afrikance! Zato ne pomeni pomoč Franciji take velikodušnosti. Latinsko plemo nima s to mešanico ničesar opraviti. Naj mislijo ljudje o Nemčiji, kar hočejo, to se mora priznati, da je občudovanja vredna njih hrabrost; vstali so kakor en moč, sovražnikov ne štejejo, žrtve se ne boje, sami se bore proti vsem, in jih drže vse zmagonosno v šahu.

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

NESTLE JEVA
MOKA ZA OTROKE

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma zastonj Nestle, Dunaj L., Biberstrasse. 5k

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEPT. ZDRAVNIK PR. MARJ. DR. FR. DERGANC

Brinjevec

najfinejše vrste, posebno priporočljiv proti kužnim boleznim, se dobi pri Gabrijelu Erzen, Zapuže pošta Begunje pri Lescab, Kranjsko. Za pristnost se jamči. Cene zmerne. 2957

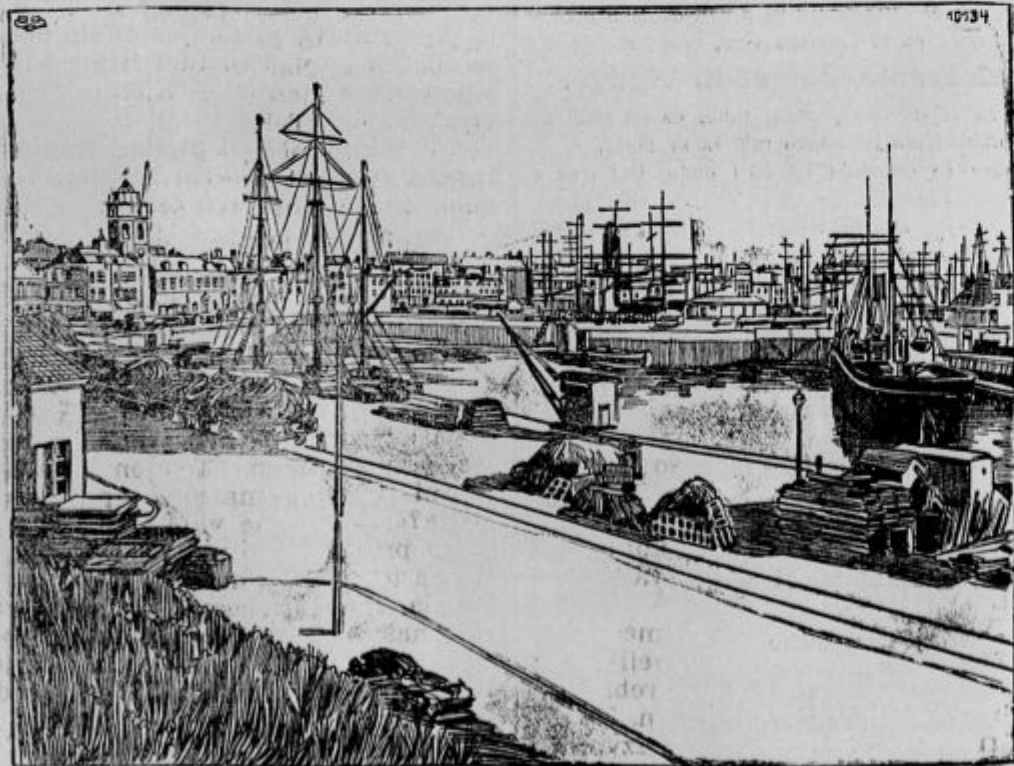
Večja tovarna na Kranjskem išče

skladiščnega pomočnika

kateri se razume na rezano kakor tudi tesano blago ter na prejemanje in na oddajanje blaga; ako je več izdelovanju na žagi, ima prednost. — Ponudbe se prosi na upravo »Slovenca« pod številko 3027 doposlati. 3027

Vodna žaga

na dva jarma in s cirkularko, vse v dobrem stanju, s stanovanjem vred, se odda v najem za več let zaradi družinskih razmer. Več se izve pri lastniku Antonu Opeka v Cirknici št. 178 pri Rakeku. 3028

DUNKIRCHEN.

Ostanki pri Ostende poražene belgijske armade so bežali in so se združili pri Dunkirchnu z angleškimi in s francoskimi četami. Nemci so združene sovražnike napadli. Dunkirchen je glavno mesto francoskega departementa

Nord in važno križišče Severne železnice; važno пристanišče in trdnjava prve vrste. Mesto branijo nasipi in utrdbe in priprave, s katerimi se lahko poplavi okolica 1 in pol metra visoko. Prebivalcev šteje mesto 39.000.

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Proda se:

'Rimski Katolik' vsi letniki,
'Katoliški Obzorik' vsi letniki,
'Čas' prvi štirje letniki.
 Kje, pove uprava lista pod št. 3016.

Vsakovrstne nove hrastove

SODE

ima napredaj **AVGUST REPIČ** v Ljubljani (v Trnovem.) Popravila se točno izvršujejo.

Gostilna

na obljudenem se odda s 1. svečanom kraju Ljubljane leta 1915. - Poizve se v Ljubljani, Zatiška ulica št. 1, I. nad.

Priporočamo hitre

159

drože (presgerm)

iz drožarne **Josipa Košmrl** nasl. **Katinka Košmerl**, Ljubljana, **Franciška ul. 6**. Izborno blago. Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

Išče se za trgovino z mešanim blagom pošten in spreten 2929

trgovski pomočnik

proti dobri plači in za takojšnji nastop. Ponudbe s referencami sprejema **Mihael Omahna** nasl. **F. S. Skrabar**, Višnjagora.

Najstarejša slovenska trdnjaka te stroke.
 Obstoja že nad 38 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenje postrežbo, prosil, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo trdnjako.

Sicherl Jos.:

Naznanilo!

6 mašnih pesmi

za mešan zbor. II. natis.

Partitura K 120, glasovi po 20 vin.

Naroče se pri skladatelju v Ribnici
 in v Katoliški Bukvarni v Ljubljani

**Najcenejši nakupni vir
volne za pletenje**

vseh kakovosti.

Izdelovanje životnih pasov,
 nogavic, snežnih cepic,
 zimskih zapestk in
 kolenogre cev.

Toni Jager

Ljubljana, Židovska ulica 5.

2781

M. Rosner & Co.

v Ljubljani

veležganjarna sadja in tovarna likerjev
 priporoča

v svoji lastni žganjarni kuhane izdelke i. s.:

Slivovko 2349

Brinjevec

Hruševac

Tropinovec

pristnost zjamčena

Vermut-vino

najboljše kakovosti

ugodne cene

vzorci na razpolago

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217.149—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496-17

V letu 1913. se je izplačalo zavarovanca na dividendah iz čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Orožje in kolesa

na obroke. — Posamni
 deli najceneje.
 Ilustrovani ceniki
 zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, koles in šivalnih
 strojev Opočno ob drz. žol. 2124, Češko. 4733

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne, od 400 do
 700 litrov, proda po nizki ceni **FRAN
 CASCIO**, vinski trgovec, **LJUBLJANA**,
 šolski drevored (Mahrova hiša). 2933

3021

Lepa in velika

soba z ognjiščem

v sobi se takoj odda. Več se
 izve **Velika čolnarska ulica 17.**

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset
 zlasti pa preč. duhovščini in izdelovanju vsakovrsne
 duhovniške opreme (talarijev itd.), iz trpežnega
 in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Dež. lekarna pri 'Mariji Pomagaj'

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jožeta jub. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje

najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko

prebavljivo. Mala

steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepuje

in lasišče in

preprečuje izpadanje las. Cena steklenici

z rabilnim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje

izbor-

no proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi

dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz

ust. — Steklenica 1 K. 3228

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil,

katera se priporočajo po raznih časopisih in

cenikih. Med. Cognaca, Malaga, rumi itd.

razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Kranjska deželna vinarska zadruga

v Ljubljani (deželni dvorec.)

Opozarjamo slavno občinstvo in tiste še pose-

sebno, ki se interesirajo za prava domača razno-

vrstna namizna in desertna vina, in sicer

Belokranje, Dolenc in Vipave.

Vina so zjamčeno pristna, tako, da jih tudi ča-

stita duhovščina zanesljivo rabi za sv. maše.

Vina se oddajajo od 56 l dalje. Desertna v

butelkah. Postrežba točna in solidna, cene nizke,

posebno, ker Deželna vinarska zadruga ne stremi

po dobičku, ampak da povzdigne promet domačih

vin kolikor mogoče. 2332

O kakovosti vin se lahko usak-**do prepriča v Unionski kleti v****Ljubljani, kjer se točijo vina sa-****mo Deželne vinarske zadruge.**

Dovršen

šestošolec

želi mesta v pisarni ali kje drugod.
 Naslov pove uprava lista pod št. 3019.

P. n.

2990 2

Naznanjam, da g. **LAVOSLAV
 KLEIN** ni več v moji službi in
 vsled tega tudi nima nikakršne
 pravice, sklepati na račun ali v
 imenu moje tvrdke kakršnekoli
 kupčije, ali sprejemati denarja
 na račun izvršenih dobav.

Pri tej priliki si dovoljujem prositi ce-
 njene svoje odjemalce, da bi se v slučaju
 potrebe v železnini in poljedelskih strojih,
 katerih kakovost nadkriljuje vse konku-
 renčne izdelke, slej kot prej ozirali na moje
 edino domače podjetje.

Zagotavljam, da bodem vsa mi došla
 naročila izvrševal z običajno točnostjo ter
 v vsestransko zadovoljnost.

Z odličnim spoštovanjem

Fr. Stupica

trgovina z železnino, motorji
 in poljedelskimi stroji.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1914.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti 3534

Pred Skofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalet streh in klepar, vpeljalet strelo-
 vodov ter instalatler vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrše-
 vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
 streh z angleškim, francoskim in tuzemskim
 škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-ce-
 mentno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska
 dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Projačuni brezplačno in poštne prosto.

20

Absolutno zjamčeno, pristno

VINO!

Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja
 vsled priporočila knezoškofijskega or-
 dinarijata pristna bela mašina in na-
 mizna vina letnika 1912 po 56 K in
 letnika 1913 od 40—45 K za hektoliter,
 postavljeno na kolodvor v Ajdovščino.
 — Sortirano

rizling

je po 60 K. Večjim odjemalcem dovolj
 se znaten popust in tudi istim, ki po-
 šljejo svoje posode. — Kleti nadzoruje
 vipavski dekan.

V zalogi je tudi **pristno tropinsko
 žganje**, cena 2 K 20 vin. za liter. Večje
 množine po dogovoru ceneje.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Djakovski mlin na vajičke d. d. v Djakovem.

Zastopstvo za Kranjsko:
A. Švara, Ljubljana.

Zahtevajte v lastnem interesu edi-
 no specialno pristno

pšenično moko

znamka:

Jako
Jako
Jako
Jako
Jako
Jako

ker je ista ne samo najboljša, am-
 pak tudi najcenejša. 44

Štambilije

vseh vrst za urade,

društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj

kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franko. 553

Ceniki franko.

MARX UND EMMEL

in glazure za tla, izborne
 specialitete, ki se zelo hitro
 suše in jih vsak lahko rabi.

Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxapri tvrdki **BRATA EBERL**, Ljubljana.